

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri v
da umom naslednjega dne ter stane
mesečno D 18.—, dostavljen na dom
D 12.—, na izkaznice D 10.—.
Inserati po dogovoru.

Naroda se pripravi "TABOR",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevilni ra-
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, nedelja 9. julija 1922.

Številka: 152.

Makedonsko vprašanje pred Zvezo narodov.

Prihodnje dni se bo sestal svet Zveze narodov v Ženevi, da na izvenredni seji razpravi o novem sporu med Bolgarijo in Jugoslavijo. Kakor znano, je naša vlada sporazumno z Rumunijo in Grčijo zahtevala od sofijske vlade, da prepreči upade komitaških vlad, tzv. »makedonstvujuščih«, na jugoslovensko ozemlje. Bolgarska vlada se je opravičevala, da ni v nobeni zvezi s temi upadi in da nima na razpolago zadostne moči, da bi očistila mejo. Ta izgovor se je zdel naši vladi pre malo tehten, zato pa pride delovanje makedonstvujuščih na mednarodno zahtevno klop. Nedavno končani proces proti »makedonstvujuščim« v Skoplju je pokazal, kako živahna in opasna je bolgarofilska propaganda v naši Makedoniji. V bistvu pa gre za stari bolgarsko-srbski spor v Makedoniji, spor ki je eden izmed prvih in najtežjih problemov balkanskega polotoka. Več kot pol stoletja se vodijo o njem nekončne polemike, radi njega je preteklo mnogo krvi in samo po krivdi svoje makedonske politike se je dal bolgarski narod zapeljati od germanofilskega carja, da je med svetovno vojno pogazil slovanske tradicije in obrnil puško proti oni slovanski državi, ki mu je prinesla svobodo. Bolgarija je danes na vse strani osamljena, kljub svojemu tragičnemu položaju pa očitno še ne da miru in stvarja skelečo makedonsko rano, ko le nekoliko zaceli. V Ženevi se bo tedaj obravnavalo makedonsko vprašanje, v svoji današnji fazi. Naša država je ponovno pokazala, da polaga največjo težnjo na to, da se mučni spor likvidira in da pride Makedonija po dolgih stoletjih rušenja, nemira in bede v stadij konsolidacije in mirnega ovladanijskega dela. Na Bolgarskem pa še ni prodrlo spoznanje, da so na solunski fronti padle zadnje kocke makedonskega vprašanja in da je Bolgarija s svojo nečedno vlogo v svetovni vojni sama prejudicirala rešitev tega dolgotrajnega spora. Makedonija je danes naša, tudi če niso njene meje gospodarsko zaokrožene in celotne; kdor bi hotel iti preko tega dejstva, bi moral izpremeniti vso konstelacijo, ki je nastala iz rezultatov svetovne vojne.

Mi na severu premalo poznamo jugovzhodne meje, zlasti pa Makedonijo, nje zgodovino, etnografske, politične in gospodarske razmere, zato pa ne vemo ceniti važnosti, ki jo ima konsolidacija Makedonije za celo državo in za bodočnost vsega našega naroda. Vendar pa imamo v svoji ožji zgodovini lepo analogijo z makedonskim vprašanjem: Koroška. Ravno isti kliči kakor na Koroškem se z drugimi besedami pojavljajo na klasičnih makedonskih tleh. Pustimo ob strani zgodovinsko romantiko, da imajo tudi Srbi v Makedoniji svoje Gosposvetsko polje, uvažimo samo to: Ko je stopilo koroško vprašanje v odločilno fazo, se je moral naš narod boriti z vplivi zgodovinskega razvoja in se navezati na ljudske volje pred dejstvom, da ljudske volje niso vodili narodni in gospodarski interesi, temveč privzgojene simpatije do starega stanja, nesamostojnost in do romanijskega jasnega orijentacije. »Koroška Korošcem«, »Nerazdeljiva Koroška« in podobna gesla so takrat precej vlekla in doprinesla svoj del k neugodni, nepravilni in nenaravni rešitvi koroškega vprašanja.

Enaka gesla odmevajo že dolga desetletja na Balkanu in zapredajo ma-

Za enotno organizacijo jugoslovenskih gospodarskih krogov.

Zagreb, 8. julija. (Izv.) Kakor znano, je predsednik zveze trgovcev v Zagrebu g. Aleksander povodom obiska parlamentarcev v Zagrebu sprožil idejo ustanovitve enotne zveze trgovskih, obrtnih in industrijskih krogov cele države. Pritrdili so mu ne le predsednik beograjske organizacije, ampak vsi interesirani krogi. V enotni zvezi naj bi se

varovalo jugoslovensko stališče, ne da bi se omejeval samostojni značaj pokrajinskih organizacij. Predmeta za uresničenje ideje izvršuje beograjska zveza in takajšnja zveza in se vrši še danes v Zagrebu prva seja, v kateri poroča g. Aleksander. Storili se bodo sklepi o nadaljnjih korakih in o razširjenju akcije na Vojvodino.

Demokrati in državni svet.

Beograd, 8. julija. (Izv.) Sinoči je demokratski klub sestavil končno listo svojih kandidatov za državni svet. Kandidati so: dr. Paleček, Tugomir Alaupović, V. Vuković, Zika Arangjelović, Laza Jankulović, Milan Radivojević, Rad. Jovanović-Bogdanov in dr. Sagadin.

Klub bo tudi predložil kandidate za kraljevo listo. Pašić je odklonil predlog demokratov, naj vse stranke nominirajo za državni svet nekaj Hrvatov. Demokratski klub se je izrekel, da člani drž. sveta ne morejo kandidirati za parlament. O tem bo sklepal glavni odbor.

Dr. Korošec in državni svet.

Beograd, 8. julija. Poslanec dr. Korošec je prišel včeraj k min. preds. Pašiću in je zahteval za svojo stranko mesto v državnem svetu. Izročil mu je tudi

listo z vsem osebami, med katerimi lahko vlada izbira. Med koroševimi kandidati sta dr. Dulibić in dr. Mazić.

Na Poljskem zopet vladna kriza.

Varšava, 7. julija. V sejmju se je danes vršila debata o vladni izjavi. Predlog desničarjev, naj se ne sprejme na znanje izjava ministrskega predsednika Slivinskega in odkloni zaupnica njegovi vladi, je bil sprejet z 211 glasovi proti 195 glasovom.

Varšava, 7. julija. Poljska brzjavna agentura sporoča: Ker je zbornica izrekla novi vladi nezaupanje, je ministrski predsednik zaprosil prezidenta, naj odpusti ves kabinet. Prezident je demisijsko sprejel in poveril dosedanjemu ministrskemu predsedniku začasno vodstvo kabineta.

VESTI IZ FRANCIE.

Pariz, 7. julija. Zunanji odsek je sprejel Wiesbadenski dogovor.

Pariz, 7. julija. Generalni ravnatelj Banque de Chin industrialcev Perinot je bil obsojen radi goljufije na 3 leta ječe. (Afera kitajske banke je zelo vznemirila francosko javnost V afero so bili zapleteni odlični industrijalci. Z obsodbo generalnega ravnatelja je sedaj končana. Op. ured.)

Pariz, 7. julija. Zbornica je sklenila, da se dnevni red, ki je bil sprejet na sinočnji seji, nabije na vseh javnih prostorih širom Francije. Ta dnevni red obsoja socialistično kampanjo, ki se je pričela le v svrhu, da bi se Nemčija kljub jasnosti priznanja, ki ga vsebuje po Nemčiji podpisana versailleska pogodba in ki ga je seja nemškega državnega zbora potrdila, osvobodila krivde glede izbruha vojne.

Pariz, 7. julija. V starosti 70 let je umrl slovit medicinski znanstvenik prof. dr. Bertillon, izumitelj znanega sistema o merjenju človeškega telesa in o uporabi mer v znanstvene svrhe (anthropometrija). Sistem je vzbudil svoj čas v znanstvenih krogih ogromno pozornost in danes se Bertillonov nauk o merjenju človeškega telesa, zlasti glave, uči na vseh univerzah. Ogromne važnosti je ta nauk v kriminalistiki, ker je pripomogel v tisočih slučajev kriminalni policiji do tega, da je izsledila zločince, ki so se skrivali pod krivimi imeni.

NEMCIJA PROTI REPARACIJAM.

Pariz, 7. julija. V zaveznikih krogih se širijo vesti, da bo Nemčija povzročila nove zapletitve glede reparacij. Plačila, ki jih ima izvršiti v letu 1922, bo sicer poravnala, zahtevala pa bo, da se jo popolnoma oprosti vsakih plačil za l. 1923. in 1924. V teh letih bi izpolnila le naturalne obveznosti.

OBSODBA RUSKIH ATENTATORJEV.

Berlin, 8. julija. »Freiheit« poroča, da so porotniki v procesu proti atentatorjem Miljukova, mesto katerega pa je bil zadet — kakor znano — glavni urednik »Rula« Nabokov, potrdili vsa vprašanja. Taborickij je bil obsojen na 12 letno, Šabelski-Brok pa na 15 letno ječo.

ANATOL FRANCE NA INDEKSU.

Rim, 7. julija. »Acta Apostolicae sedis« objavlja sklep Congregatio officii, da so vsa dela Anatola Francea dana na indeks. (Op. ured. Anatol France je znamenit francoski pisatelj. Nekatera njegova dela imamo tudi v slovenskem prevodu. Dosedaj so na indeksu spisi najodličnejših svetovnih pisateljev. Če pride kateri pisatelj v rimski indeks, tedaj to pomeni, da se njegova dela čitajo bolj kot poprej. — Zastareli akt rimske kongregacije je raketa, ki ne eksplodira.)

BORZA.

Zagreb, 8. jul. (Predborza Izv.) Dunaj 0.3725—0.375, Berlin 17.50—17.625, Budimpešta 0.675—0.70, Italija 3.75—3.775, London 3.75, Pariz 677.50—678.70, Praga 1.775—1.825, Curich 15.75—16, dolar 82.50.

Curich, 8. jul. (Sklepni Kurzi. Izv.) Dunaj 0.02%—0.02%, Praga 11, Zagreb 1.57%, Newyork 523%, Berlin 0.99%, Pariz 41.60, London 23.29, Italija 23.22, Budimpešta 0.40, Varšava 0.10%, Bukarešta 3.50.

Kedonsko vprašanje bolj nego je bil zapreden gordijski vozeli. »Makedonija Makedoncem«, »nerazdeljiva Makedonija« in »avtonomija Makedonije«, ta gesla še vedno niso utihnili; za njimi stoje tajne sile bolgarske obmejne politike, komitaši in »makedonstvujuščih«; od časa do časa se oglašajo celo pri nas na severu, kjer se izvestni ljudje zlorado vtikajo v ta balkanski problem mesto da bi razmišljali o Koroški.

O vprašanju samem obstoja velikanske literature, saj so se z njim pečali poleg Srbov in Bolgarov tudi Rusi, Nemci, Francozi itd. V glavnem obstojata dve tendenci: srbska in bolgarska. Bolgarofilska tendenca je danes poražena. To je lahko pravično ali pa tudi ne; kdor pozna nekoliko natančneje zgodovino spora o Makedoniji, kdor ve, katere sile so vplivale na razvoj tega mučnega vprašanja, bo videl v današnjem stanju le logično posledico dogodkov.

Bolgari so zastopali stališče: Makedonsko vprašanje se da rešiti edino tako, da se Makedonija cela in nerazdeljena združi z Bolgarijo. Pri tem so se sklicevali na voljo prebivalstva, na etnografsko in gospodarsko-politično stanje itd. Srbi so pa stali na načelu, da je Makedonija v etnografskem in političnem smislu srbska, v gospodarskem oziru pa tvori naravnost zaokroženo enoto s srbskimi pokrajinami. Rusi, ki so bili do l. 1914 glavni mentor balkanske politike, so podpirali zdaj bolgarsko, zdaj srbsko stališče. Nemška politična javnost je akceptirala bolgarsko stališče, in le Herman Wendel se je potegoval za pravično razdelitev Makedonije med Srbe in Bolgare. V načelu pa sta oba rivala zastopala stališče, da mora biti Makedonija nerazdeljena. Razdeljena Makedonija bi bila večno kresalo nezadovoljstva na Balkanu. Leta 1912 sta bolgarska in srbska diplomacija sklenili tajno pogodbo o razdelitvi Makedonije, ki je bila sklenjena v tej obliki samo pod pritiskom težkega diplomatskega položaja Srbije. Kako je Bolgarija poplačala Milovanovićevo kompromisarstvo, je pokazal krvavi popad pri Bregalnici. Med svetovno vojno je Bolgarija zastavila svojo preteklost, podala roko Turčiji, Nemcem in Madžarom in v slepi strasti, da si bo lahko osvojila Makedonijo, je padla herojski srbski vojski za hrbet in po njenem umiku započela nepozabni nasilniški režim v Makedoniji in Južni Srbiji. Če bi zmagale centralne sile in bi bil razvoj Srbije za dolga desetletja onemogočen, bi Bolgarija z enim udarcem presekala makedonski vozeli in »naredila« iz Makedonije bolgarsko provinco. S tem bi le zapečatila prejšnji bolgarofilski razvoj pod turško upravo. Kakor rečeno, so padle kocke na solunski fronti in Makedonija je postala mednarodno priznani, integralni del države SHS.

Ali po krivici? Če danes govori o makedonskih in južnosrbskih razmerah, se navadno udriha po slabi upravi, po nasilnem režimu vladnih organov itd. (tako je na pr. govoril o Makedoniji slovenski klerikalec Sušnik). Da je uprava slaba, temu se ne bo čudil noben človek, ki količkaj pozna tamošnje razmere. Na velikem demokratskem kongresu v Beogradu v oktobru lanskega leta so delegatje iz Makedonije in Južne Srbije z ostrimi besedami kritizirali tamošnje upravne razmere. A to so le trenutne težkoče. V bistvu gre za to, kar je že dolga desetletja karakteriziralo razmere v Makedoniji: za boj med erbofilsko in bolgarofilsko tendenco.

Etnografsko se Makedonija razpada na pet skoraj popolnoma različnih delov, ki so izpremešani med seboj in razsuti po vseh vaseh. To so: Slovani, Albanci, Grki, Turki, Rumuni — da ne govorimo o židih in Ciganih. Do čim so neslovanska plemena politično pasivna in sploh ne pridejo v poštev pri boju za usodo Makedonije, se vodi oster prepir o tem, kaj so Makedonski Slovani: Srbi ali Bolgari. Po jeziku, narodnih običajih, narodnih izročilih in pesmih, po kulturnih spomenikih so nedvomno mnogo bližji Srbom kakor Bolgarom. Jezik makedonskih Slovanov tvori po mnenju odlične avtoritete Vatr. Jagića prehodni dialekt med srbskim in bolgarskim jezikom (kakor kajkavsko narečje med slovenskim in srbohrvatskim). Etnografsko so makedonski Slovani, kakor je dejal učenjak Jovan Cvijić, flotantna masa, iz katere lahko postanejo toliko Srbi kolikor Bolgari.

Bolgarske tendence so se pojavile pod vplivom versko-cerkvenih faktorjev, ki imajo v tej primitivni deželi prvo besedo. Prvotno so spadali balkanski kristjani pod grški patrijarhat s sedežem v Carigradu. Po osvobojenju si je Bolgarija priborila z rusko pomočjo samostojni patrijarhat, takozvani eksarhat (l. 1870). Makedonski Slovani so odslej morali voliti med grško cerkvijo in eksarhatom, ki je uvažal bolgarsko bogoslužje. Naravno je, da so se odločili za bogoslužje, ki jim je bilo razumljivo in da so izstopali iz grške pravoslavne cerkve in prestopali v bolgarsko. Srbija pa ni mogla dobiti vse do lanskega leta samostojne patrijarhijske, ker je ruska diplomacija sistematično delala na to, da ustvari veliko Bolgarijo in tako poveča sfero ruskega vpliva.

Tako so nastajali iz makedonskih Slovanov — Bolgari. Na Balkanu ni bilo rasne nacionalne zavesti; zlasti se ne med Makedonci. Vera je bila toliko kot narodnost; zato pa pristopanje makedonskih Slovanov u egzarhatu ni bilo izraz njihove bolgarske nacionalne zavesti in nacionalne potrebe. In vendar so Bolgari stavili svoje zahteve po Makedoniji na statistiko egzarthata. Dejstvo je, da se pri večini makedonskih Slovanov ni moglo govoriti o izrecni nacionalni zavesti, tudi če so bili na zunaj »Bugari«. Vse je bilo odvisno od — propagande. Dr. Jovan Hadri Vasiljević pripoveduje, da sta v mnogih obiteljih bila dva brata Srba, dva Bolgara ali kako drugače, dasi so vsi živeli pod eno streho. Mnogo je takih, ki so se večkrat zaporedoma prelevili.

Razdelitev Makedonije bi bila istočasno nepravilna kakor poboljšanje makedonskih Slovanov. Prvič bi bila razdelitev praktično neizvedljiva, drugič pa je ljudska volja preveč labilna in nezavedna, da bi mogla sama odločevati. — Govori se tudi o avtonomiji Makedonije. Tudi ta oblika je nesprejemljiva in bi najbolj škodovala Ma-

kedoncem samim. Avtonomijo lahko vodijo v resnici avtonomne mase, to pa Makedonci še niso. Slovani so edino civilizatorično plemo v Makedoniji, a njih je nekaj čez 1 milijon. Druga polovica prebivalstva odpada na tuje rase, ki jih morajo haš Slovani civilizirati. A tu nastane vprašanje: Kako?! Makedonski Slovani niso samostojni niti nacionalno, niti kulturno, zato bi bila »avtonomna« Makedonija v veliko večji meri nego sedaj igračka bolgarskih in srbskih vplivov. Na eno stran bi se bila morala nasloniti, ker bi sicer propadla. V široki Jugoslaviji pa ima Makedonija vse pogoje za napredek. Tu je njena najboljša šola, tu so garancije, da postane v dogledni dobi dežela civilizacije, miru in blagostanja.

S pripojitvijo Makedonije Jugoslaviji je bilo za vedno rešeno njeno nacionalno vprašanje in makedonski Slovani se vračajo ne samo k svojim starim srbskim tradicijam, ampak tudi k eni nacionalni enoti, k enemu političnemu narodu, ki nastaja iz Srbov, Hrvatov in Slovencev. Radi tega je makedonsko vprašanje tudi slovensko, t. j. jugoslovensko vprašanje. Odločno je treba zavrniti imperializem bolgarskega egzarthata in bolgarskih vodilnih politikov, katere še vedno vodijo bolgarsko-imperialistični motivi in ki baš na tem, kako razumevajo makedonsko vprašanje, nazorno kažejo, da pri bolgarskem narodu še vedno prevladuje finski vpliv, t. j. slovansko centrifugalna smer.

Ravno na Makedoniji se vidi, da se je z Bolgari težko sporazumeti, ker smatrajo, da so pristaši egzarthata isto, kar pristaši Velike Bolgarije. S tem, da še danes spletarijo na naših tleh in otežkočajo konsolidacijo Makedonije, kažejo, da ne morejo opustiti nesrečne makedonske politike, ki so jo popolnoma zaigrali med svetovno vojno. V glavnem pa problem makedonskih Slovanov, problem unifikacije vseh slovanskih plemen, ki žive na sedanjem ozemlju kraljevine SHS in je z današnjo unifikacijsko politiko dopel in statu crescendi.

Toliko smo hoteli napisati, da na eni strani razbistrimo pojme na drugi pa zavrnemo namigavanja naših plemenskih separatistov, ki rajše simpatizirajo s »makedonstrujsčini«, kakor z unifikacijsko politiko naše države, ki hoče ustvariti v Makedoniji pogoj za mirno civilizatorično delo.*

*) Večina podatkov poteka iz spisa Dušana Popovića v 11. 12. zvezku leta 1917, znane socialistične revije »Der Kampf«.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Marsikdo izmed mlade generacije tu na severu naše sedaj svobodne domovine, ne ve, kdo je bil Matko Mandić; poznajo pa ga vsi starejši boritelji za naše narodne pravice, pred vsem pa naši Primorci, saj je bil svoječasno predsednik tržaškega političnega društva »Edinost«, istrski deželni in avstrijski državni poslanec. Matko Mandić se je rodil l. 1849. v Kastvu v Istri, dovršil gimnazijo ter na to vstopil v semenišče ter postal duhovnik. Toda njegova prirojena ukažljivost ga je speljala na vseučilišče v Prago, kjer je postal profesor ter dobil tudi takoj mesto na gimnaziji v Zagrebu. Srce pa ga je vlekelo vedno nazaj v tužno rodno Istro in ko je l. 1882, star 33 let, dobil povabilo istrskih narodnjakov, naj bi prevzel uredništvo glasila »Naša Sloga«, ki je izhajalo v Trstu, se je klicu takoj in z veseljem odzval. — Zapustil je profesorsko službo ter prevzel trudopolno uredništvo, ki mu je donajala mesečno borih 20 goldinarjev. Svojega uredniškega posla pri »Naši Slogi« se je Mandić lotil z vso vnemo ter postal v kratkih letih duša vsega narodnega gibanja ne le v Istri, ampak tudi v Trstu in na celem Primorskem. Ni čuda potem, da so ga avstrijske oblasti podpirane od podreptih Italijanov, mrzile in preganjale, kjer so ga le mogla. Vdile so ga po

Kako stražijo Wranglovci jugoslovansko-italijansko mejo?

Prijatelj lista nam piše: 17. junija 1922, sem šel na dopust v Italijo, v moje rojstno mesto v Idrijo. Imel sem veljaven potni list z vsemi mogočimi in nemogočimi vizumi, kateri so me stali mnogo truda, a še več denarja. Šel sem poš iz Logatca čez Hotedersico v Idrijo. Na Kalcu me ustavi vojak, Rus sem, ter zahteva »dokumente«. Pokažem mu potni list, a on ga niti ne pogleda, ter me izprašuje, kam grem, kje je Idrija, ali je v Jugoslaviji itd. Ko sem mu z velikim trudom dopovedal, me milostno spusti naprej. V Hotedersici na meji gledam okolu sebe, kje bi videl naša straža. A kakor sem si napejal oči, straže ni nikjer. Bil sem že na italijanski strani, ko slišim, da me nekdo kliče: »Hej, hej — kuda pojehaš?« Obrnem se, ter vidim, kako se vojak-Rus vzdiguje izza kozolca. Seveda; spal je, ter ga je moje škripanje z okovanimi črevlji po kameniti poti zbudilo. Ta je pa vzel potni list v roko, a ga je obračal in vrtil tak, da sem na prvi pogled videl, da ne zna čitati. Srečno sem tudi s tem opravil, kakor tudi z Italijani.

Dne 30. junija 1922, sem se vrnil. Radoveden sem bil kaka kontrola bo de sedaj. Kako se pa začudim, ko vidim stražo ob 1/6, uri zjutraj v dežju v travi tik ceste spati. Zbudil ga nisem, ker nisem bil voljan, da se stara vprašanja zopet ponavljajo. Pridem na Kalce, že od daleč vidim vojaka korakati po cesti. Pokažem mu potni list, a on me debelo pogleda ter vpraša: »A šta češ?« Začuden ga vprašam, ali ne pregleduje potnih listov, na kar mi odgovori: »Ja ne znam ništa, a kuda ideš?« Nisem mu mogel dopovedati kje da je Ptuj, končno pa je vendar le razumel, da je pri Ljubljani. Bil sem od njega že kakih 30 korakov ko me še enkrat vpraša, ali je »dokument« pravi. »Seveda«; mu odgovorim; a on na to: »Dakle je dobro — ajdi.«

Bralec tel. vrstic pa naj sam presodi, kam pride država, ako se na tako važna mesta, kot je obmejna straža, postavijo ljudje, katerim je služba ničla, in katerih poveljniki nimajo toliko ambicije, da bi svojim ljudem razložili, zakaj stoje na straži in kaj je njih dolžnost. Ni čuda, da pri taki straži tako tiho tapijo tobak v Italijo. V Julijski Benečiji se ne kadi drugega tobaka kot hercegovaški.

Politične vesti.

* V narodni skupščini se je v seji 7. t. m. nadaljevala razprava o budžetu. Govoril je dr. Trumbić, ki je izrazil svoje nezaupanje režimu in vladi in izjavil, da bo glasoval proti proračunu. Govorili so še demokrat Jankulović, radikalec Mihaldžić. Med govo-

križevi poti, toda Matko ni padel pod križi, katere so mu nalagali na mučenišk ramena, ostal je uzravan kvišku, nepremagljiv. Tužni istranski narod je videl njegovo mučeniško trpljenje, zato mu je tudi zaupal ter ga ljubil, kakor svojega očeta. Pri volitvah mu je oddal glasove brez protikandidata. — Matko Mandić je tako postal deželni poslanec in pozneje tudi državni in borbe Istranov v deželnem in državnem zboru tedanje dobe, so neločljivo zvezane z njegovim imenom. Vsa sila Mandičeve duševne osebnosti pa je prišla do polnega izraza šele tedaj, ko je postal vodja političnega življenja tržaških in istrskih Jugoslovenov — ko je prevzel vodstvo političnega društva »Edinost« v Trstu.

Das duhovnik, Mandić ni poznal strankarstva. Njemu je bil istotako tuž klerikalizem, kakor tudi liberalizem, poznal je le eno politično smer: narodno. Kot narodnjak pa tudi ni bil ozkosrčno omejen ne na Hrvate ne na Slovence. On ni poznal ne enih ne drugih ne tretjih, poznal je od Triglava do Soluna le en sam narod, narod jugoslovanski. Često je Mandić povedal odkrite to svoje prepričanje z lastnimi besedami. »Nisem Hrvat, nisem Slovenec, sem Jugosloven!« Tako je učil tudi narod na neštetihih shodih po Istri in po ostalem

rom slednjega je prišlo do mučnega incidenta, ker je zemljoradnik Vida-ković udaril radikaleca Ševića s pestjo po licu in nato zbežal. Šerić pa z revolverjem v roki za njim. Oba bosta parlamentarno kaznovana.

* Poljsko-ukrajinski odnosi. Poljski poslanik v Charkovu je poslal za stopniku ljudskega komisarja za zunanje zadeve noto, v kateri zavrača pozornost ukrajinske vlade na ščuvajoči in žaljivi ton, v katerem sta pričela vladna organa »Komunist« in »Proletar« pisati proti Poljski. Poljska nota izraža upanje, da bo ukrajinska vlada tej protipoljski kampanji vladnih organov napravila konec.

* Listi v Nemčiji zopet izhajajo. V četrtek so zopet izšli listi »Freiheit«, »Vorwärts« in »Rote Fahne«. »Vorwärts« poroča, da so se v četrtek vršila prva pogajanja med meščanskimi koalicijskimi strankami in socialno-demokratsko stranko glede pritegnitve nekaterih frakcij levece v vlado. »Freiheit« ve povedati, da bodo demokraci pri ljudski stranki sondirali teren, da bi se vladna koalicija razširila na desničarske stranke mesto na levico.

* Strah ruskih boljševikov. »Petit Parisien« poroča, da je sovjetska vlada privolila, da se pošlje v Rusijo posebna komisija, katero bi vodili strokovnjaki in ki bi se sestavila iz zastopnikov vseh aliranih držav. Sovjetska vlada pa stavi pogoj, da bi se morala ta komisija le informirati o koncesijah, ki bi jih mogla dati sovjetska vlada kot zastavnino za morebitne kredite, ne bi pa smela imeti nobene druge ingerence.

Dnevna kronika.

— Radi članka dr. Kukovca o kizi zdravstva v Sloveniji je »Straža« komaj čez par dni prišla k sapi. Na pomoč ji je menda priskočil sam dr. Verstovšek, ker se nekateri odstavi v »Stražinem« zagovoru skoro krijejo z gobezdanjem Verstovškega v zadnji seji občinskega sveta o istem predmetu. Pa to je postransko. »Straža« vso krivdo na naraslo draginjo, kaj na Hrvatskem draginja ni narasla! In zakaj je ravno pri nas kriza bolnišnic? Sicer pa je potrdil dr. Kukovčeva izvajanja Omerovič v seji narodne skupščine dne 5. t. m. in celo klerikalni poslanec Krajnc, ki je interpeliral v zadevi bolnic v Sloveniji, je moral priznati, da je ostra ministrova kritika naše zdravstvene uprave v Sloveniji bila upravičena. »Stražino« zaletava nje v dr. Kukovca se je baš po ministrovem govoru razblinilo v prazen nič. Da bi bila molčala!

— Številno slovenskih dnevnikov. Najmanj, kar bi človek lahko pričakoval od »najboljšega« slovenskega dnevnika. »Jugoslavije«, bi bilo to, da bi vedel vsaj to, koliko dnevnikov

jugoslovenskem Primorju. Bil je eden prvih glasnikov jugoslovanske ideje pravi pravcati primorski Strassmayr. In kako je ljubil ta svoj narod, je dokazal najbolj na smrtni postelji leta 1915., ko ga je obiskal glavni urednik »Edinosti«, Makso Cotič. Mandić je ležal že v agoniji, bil je nezvesten, le za trenutek se je zavedel, pogledal Cotiča ter vzdihnil bolestno: »Cotič moj, kaj bo z mojim narodom?« To so bile njegove zadnje besede. On, apostol in mučenik naše narodne misli, mož, kakršnih je naš narod imel prav malo.

Sedaj počiva mučenik in apostol Matko Mandić v rodni kastavski grobi, v tistem ozkem kotu istrske zemlje, ki se je edini otel grabežljive italijanske roke. V svobodni, jugoslovanski zemlji spi, tam preko, par korakov od njegovega poslednjega mesta odpočitka, pa zdihuje njegov ožji rod v še hušjih sponah robstva, kakor nekoli Ali bo utonil v tujinskem morju? Ali bo zmagal Kalvarijo in prispel do Velike nedelje, do Vstajenja? Ako bo mislil nanj, ki mu je bil najboljši učitelj in voditelj, ako bo mislil na Matko Mandića, potem ne bo propadel, potem bo zmagal. Slava Matku Mandiću!

Matko Mandić.

(Ob prenosu njegovih zemskih ostankov).

Dne 2. t. m. so izvršili naši istrski rojaki veliko delo pietete do svojega velikega voditelja in preporoditelja Matka Mandića; prenesli so njegove telesne ostanke iz Spiničev v njegov rojstni kraj, naš svobodni Kastav. — Slavnost prenosa telesnih ostankov Matka Mandića je bila veličastna, tako veličastna, kakor veličastnejše še skoro in doživelo naše ljudstvo v tej tužni zemlji, saj se je svečanosti vdeležilo do deset tisočev ljudstva, med katerim se je nahajalo veliko število priznanih narodnih in kulturnih delavcev iz obeh delov, onega preko naše meje in onega tostran naše meje. Kastav sam, naš starodavni Kastav, je bil odet v zastave, zelenje in črnino. Ze na mejo so prišla sprejet Matka Mandića vsa kastavska narodna društva, otroci ljudskih šol z učitelstvom, dijakci učiteljskega s profesorji, občinski zastop, duhovščina z dekanom in razne druge osebe. Od meje je spremljala vsa ta množica pokojnikovo rakev na pokopališče k Svč. Luciji, kjer so jo med govori in petjem žalostink položili v grob, kjer ostane v spomin in vzpodbudo bodočim pokolenjam.

Imamo Slovenci. Toda nekdanja Peskova, sedaj Kamenarovičeva »Jugoslavija« ne ve niti tega, ampak pravi da imamo Slovenci le šest dnevnikov, dočim jih imamo v resnici devet. Samo v Ljubljani jih je šest: »Jutro«, »Slovenski Narod«, »Slovenec«, »Novi čas«, »Naprejek« in »Jugoslavija«. Trije pa izhajajo izven Ljubljane in sicer »Tabor« v Mariboru, »Edinost« v Trstu ter »Glas Naroda« v New Yorku. Počasi bo »Jugoslavija« padla glede poznavanja naših razmer na nivo nekaterih italijanskih listov, ki so pisali svojčas, da so Slovenci zasedli »Celo« pri Klagenfurtu. In to piše »Jugoslavija« še v članku, kjer se pritožuje, da slovenski dnevniki pre malo poznajo našo domovino.

— Gornjeradgonsko »Mursko Straz« strašno zbode, če jo nekoliko podražimo, kadar smo dobre volje. V Mariboru pač imamo preveč opravka, moralo iz Koroške ceste, pa ni čuda, če smo se nekoliko okužili s pristno katoliško hudomušnostjo. Zato pa nismo srboriti (tudi če se rima s laborirami), nimamo tudi »Fremdenkörper« v glavi. Saj samo konstatiramo to, kar piše »M. Straz«. Ne bomo zavračali konfuznih trditve, ki jih je nakopičila »M. Str.« v svojem odgovoru; tako na pr. trdi, da je demokratska stranka nepotrebna, ker je »čas za narodnostne in plemenske boje za nami« (halo, Koroška ulica, okrenite jo!), dalje da ima v SLS mesta vsak državljani brez razlike vere (torej se bodo pravoslavni, muslimani in židje borili za katoličnom! Se non e vero, e ben trovato!) in tako naprej. Priznavamo pa, da se »M. Str.« nekoliko stramuje klerikalne politike, zato pa trdi, da ni odvisna od roditeljske stranke itd. Žal, da nimamo časa za nadaljnje polemike; bi se še kaj pomenili, tudi če smo srboriti. Taboristi. Boljše je: silentium! Oni vstajajo, nas je strah... I seveda, pa še tako! —

— Boj za — gnojnice. Tridesetletna vojska je bila prava igrača proti vojski, katera se bije pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah že skoraj dvakrat tako dolgo. Tujec bode zmalaj z glavo, smatral to vest le kot slabo predpustno šalo, mi pa, ki stojimo v prednjih vrstah tega grozovitega klanja, poznamo dalekosežnost pomena poraza ene ali druge stranke. Predmet tega boja je, kakor smo že omenili, gnojnica, katera odteka od naših poštenih tržanov in ki se združuje na koncu trga v nežno duhteči potoček. Tako daleč smo si edini. Zdaj pa pride spor. Kam naj teče ta skupni uspeh vseh naših tržanov? Pred davnimi leti delili so se vojaki v dva tabora. Jedni so bili zato, da naj teče po cesti do župnikovega travnika, tedaj pa se naj razlije to zlato po travniku župnika, drugi so bili zopet nagnani, da je vodja občine župan Mravlag in da sliči gnojnice tržanov vendar županu. Med tem, ko so se v deževnih dneh in nočeh poskrivali predniki ravno takrat z motikami na cesto ter skušali s prekopavanjem doseči ureditve svojega bojnega naboja. Konečno pa je zmagal le Mravlag in sicer na ta način, da je dal kanalizirati ves trg, kanal pa je napeljal mimo župnikovega travnika k svojemu travniku kraj občinske steze. Premagane umaknile so se župnikove motike. Kakor v tridesetletni vojski, nastalo je tudi tukaj premirje. Čez kakih dvajset let pozneje pa je hotela usoda, da je ta bivši županski travnik prešel v roke slovenske posojilnice. In takrat zmislili so se vsi pošteno misleči tržani spet na svojo gnojnico. Kaj naša pošteno pridelana gnojnica naj gnoji slovenski travnik? Ne, tega madeža ne prenesemo. Kanale zadelati se ni dalo, pač pa so si mislili, da imajo kot občina pravico poglobiti odvodni jarek od kanala tako, da je sploh nemogoče napeljati gnojnico na sovršno zemljo. Ta ideja sama pa še ni zadostovala. Mogoče bi še bilo na koncu travnika zaježiti jarek in spraviti na ta način še nekaj gnojnice na travnik. To so pa preprečili na ta način, da so napravili kanal skoz občinsko cesto in napeljali svoje zlato na travnike svojih takratnih prijateljev. Zmaga je bila spet popolna. Mirno se je oddahnil zopet vsak pošten tržan, vedel je, da mu vest ničesar ne predhaja. Toda kolo časa se suče sicer ne pričakovano tudi pri Sv. Lenartu. Že

dobojevan boj za gnojnice se je zopet pričel. Sam gospod župan se je postavil na čelo svojemu najdražjemu soku in ga skuša zopet sukati po svoje. In vzrok? Zdaj, ko imamo čisto slovenskega župana, se ne igra narodnost nobene vloge več, pač pa je razžalitev za celo občino, če je trava na županovem travniku samo peden visoka, na sosednih pa, ki so last celo navadnih ljudi, pa kar pol metra. Kako bi pa naj imeli ljudje pred županom respekt, če ga pa niti trava nima? Ko se je namreč napravil prej imenovani kanal skoz cesto, naši predniki niti slutili niso, da prezirajo s to napravo višje ležeči travnik bodočega župana. Nevoljnost našega rihtarja se je povečala še tem bolj, ko ni hotela gnojnica kljub njegovemu županovanju teči v breg. Te sramote ne prenaša. Kaj storiti? Cesta je prešla med tem v roke okrajnega zastopa, kanal se tedaj ne da kratkoma prestaviti. Nikomur naše gnojnice — to je sedaj njegov bojni klic. Kanal se mora zadelati, gnojnica naj teče naprej v Velko, naravnost na mesto, kjer peremo svoje srajce, gate in facanetelne, da dobimo na ta način spet vsi tržani nekaj dobrega nazaj od svoje gnojnice in ne samo dva, trije. Ideja, res vredna velikega moža! In zdaj se spet bijemo. Eni zadeljujejo kanal, drugi ga spet brezvestno odpirajo. Mi smo že prosili za 24 orožnih listov, da bo šlo vse po postavi. Kako bo se končal ta boj, ne vemo. Jutri že se pridloži v subskripcijo prvo vojno posojilo. Navdušenje je velikansko.

— Računske listke »Družbe sv. Cirila in Metoda« so sklenili uvesti gg. plačilni natakariji pri svojem zborovanju dne 30. junija po vseh restavracijah, kavarnah in gostilnah v Ljubljani, kakor tudi v drugih mestih in trgih v Sloveniji. Slavno občinstvo vlnjudo prosimo, da ne odklanja plačilnih listkov, temveč jih vsepovsod zahteva. Narodna zavest in obrambno delo C. M. družbe zahteva obolus na oltar našega kulturnega delovanja. Družba vrši še dalje veliko in nesebično delo, da spasi tudi one, ki so v nevarnosti, da utonejo v tujčevih valovih. — Od časa do časa bomo priobčili imena vseh onih javnih lokalov, kjer so uvedeni C. M. računski listki. — Kaj pa trgovine? Ali bi ne mogle tudi te uvesti družbenih listkov? Ena kronca pri neštetihih velikih računih, kaj se to pozna? Družbi bi pa bilo zlasti v teh težkih časih zelo pomagano. Pogledite v Avstrijo, vsepovsod so uvedeni listki za Südmärkte in Schulfvein. Pogledite v Trst, nobene gostilne, ne kavarne, da, niti špeluke ne dobite brez plačilnih listkov Lega nazionale. Ali naj bomo samo Slovenci tako brezbrizen narod?

— Umrl je v Sp. Hudinji po daljši bolezni g. Fr. Zopf, bivši nadučitelj v Pristavi. Bil je vrl narodnjak in naprednjak. Blag mu spomin!

— Kmetijskim svetnikom je imenovan g. Ivan Belle, ravnatelj kmet. šole v Sv. Jurju ob j. ž.

— Avtomobilnemu prometu dopustna je Logarska dolina, sedaj do Piskernikovega zavetišča. Cesto do tja so popravili s prispevki ljubiteljev planin in pomočjo domačinov. Pri Piskernikovem zavetišču bo treba pričeti z novo planinsko stavbo.

— Sodna pripravljalna doba je v območju višjega dež. sodišča ljubljanskega skrajšana na dve leti.

— Ob priliki pregleda poslovanja mariborske carinarnice s strani uradne komisije, sestojede iz zastopnikov finančnega in snobračnega ministva, je mariborsko trgovstvo izneslo svoje pritožbe in želje glede na carinsko poslovanje.

— Pomiloščenje atentatorja Stejca je od kralja podpisano. Demisijo pravosodnega ministra dr. Markovića, ki je v zvezi s pomiloščenjem, je kralj odklonil.

— Obsojeni Radičević. Pred sodnim stolom v Osijeku so bili obsojeni radičevski poslanci Babogredac, Lesica in Zatina vsak na 4 mesece zapora, ker so povodoma mobilizacije 1. 1921. obvezance hujskali, naj se ne odzovejo.

— Českoslov.-jugoslov. liga, praški odbor, nam piše: Na 11. orientalnem velaseimnu v Bratislavi bo odbor česko-

slov.-jugoslov. lige v Bratislavi dajal vsem jugoslov. obiskovalcem brezplačno vse informacije in prevzel brezplačno kolportazo reklamnih in informacijskih tiskovin. Interesirane jugoslov. tvrdke mu lahko pošljejo svoje reklamne tiskovine, predloge, želje na naslov: Českoslov.-jugoslov. Liga v Bratislavi, Orientalni veletrh.

— Vceljski občinski svet je namesto fin. svetnika g. Sedlarja, ki je premečen v Maribor, vstopil kot demokratski občinski odbornik hotelir g. Drago Bernardi.

— »Družba sv. Cirila in Metoda« sporoča tem potom vsem svojim podružnicam, da jih bode obiskal po možnosti v teku julija in avgusta družbeni pisarniški tajnik. Pri tej priliki bo razpravljal s podružničnimi odbori o aktualnih zadevah, o organizaciji ter o vsem, kar je za družbo in njeno kulturno delo važnega. Vsaki podružnici bo sporočil svoj prihod po dopisnici. Podružnične odbore prosimo, da mu blagovolijo iti na roko, da bo mogel čim več podružnic obiskati in delo temeljito organizirati.

— Za transbalkansko železnico. Krog 40 poslancev raznih strank se je sestalo v Beogradu h konferenci, kjer so zahtevali od vlade, da vzame v načrt jadranske železnice dokončanje transbalkanske železnice, ki je do Niša že izgrajena. Železnica bi naj peljala od Niša čez Prokuplje, Prištino, Metohijo, Črnogoro in bi dosegla v Tivatskom zalivu Jadransko morje. Železnica bi se naj gradila iz Blerovega posojila.

— Začasna delavska zavarovalnica zoper neugode v Ljubljani in »elezničarska zavarovalnica zoper neugode v Ljubljani« sta se preimenovali s 1. julijem 1922 na podlagi zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922. Uradni list št. 62-22 v ekspozituri osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Interesenti se opozorjajo, da naslavljajo odslej dalje vse dopise na naslov: »Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, izpostava I. ozir. II. v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje št. 3-II.

— Kmetijski tečaj za učitelje. Prejeli smo: Oddelek za kmetijstvo pokrajinske uprave v Ljubljani priredi letos zopet kmetijski tečaj za učitelje na Grmu. Vse jako lepo in prav, vendar pa smo zelo radovedni, zakaj bi se tečaj letos ne vršil v Mariboru ali St. Jurju. Vsak, ki pozna gospodarske in kulturne razmere po celi Sloveniji, mora vendar vedeti, da da bi učitelji iz bodoče Mariborske oblasti mnogo več pridobili na domačih kmetijskih šolah, nego na Grmu, kjer imajo precej drugo podnebje in drugačno zemljo. Zopet nas bode sicer dolžili, da smo starodobni zakrknjeni Štajerci, vendar pa bode morala sčasoma tudi Ljubljana priznati, da ima preveč k sebi roke obrnjene. Pa brez zamere. Drugo leto bo menda priredila tečaj že Mariborska oblast in upamo, da ne bo prisiljena, da izbere Grm.

— Konzulat českoslovaške republike v Ljubljani opozarja, da mora biti vsakemu vprašanju, naslovljenemu na českoslovaške urade v českoslovaški republiki, priložena poštnina za odgovor in sicer 2 Kč za navadni dopis, 4.50 K za priporočeno pismo. Isto velja za vprašanja, naslovljena na českoslovaške zastopniške urade, poslujoče v deželah izven českoslovaške republike. Za slučaj, da ne bode poštnina priložena, se ne bode na vprašanja odgovarjalo.

— Požar. Dne 28. junija okrog 2. ure ponoči je izbruhnil v klavnicij posestnika in mesarja Franca Mihola v Gornjih Petrovcih, okraj Murska Sobot, ogenj ter je popolnoma uničil. Zgorelo je tudi 14 kokoši, 18 piščancev in več desk. Škoda znaša okoli 50.000 K. Zavarovana klavnica ni bila. Sumi se, da je požar povzročila zlobna roka.

— Utopljena so spravili včeraj popoldne ribiči na dravski otok g. Rapca pri Sv. Petru nad Mariborom. Identiteta se dosedaj ni mogla dognati, ker ni imel pri sebi nikakih listin. Našli so le en dinar in nekaj znamk. Mož je star približno 35 let, ima slabo obleko in gorske čevlje. Sumi se, da je nesrečen odelovljeni žel. uradnik I. Gojzinger iz Rakeka, doma iz Studene pri Mariboru. Sorodniki ga pogrešajo že tri dni.

— Vsem, ki imajo obveznice predvojnih posojil v inozemstvu, Generalna direkcija državnih dolgov je že večkrat pozvala državljane kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, katerih obveznice predvojnih posojil bivše avstro-ogrsko monarhije se nahajajo iz kateregakoli vzroka v inozemstvu, da jih v določenem roku njej prijavijo z vsemi potrebnimi podatki in dokazi o državljanstvu (s priloženo domovnico), da bi se na podlagi teh prijav mogel pri dotičnih vladah vložiti protest proti zigosanju in zahtevati vrnitev obveznic. Ker prošnjam večinoma niso bile priložene domovnice in je nevarnost, da brez domovnic inozemske vlade protestov ne bodo hotele obravnavati, se interesi ponovno pozivljajo, da pošljejo naknadno k svoji prošnji generalni direkciji državnih dolgov v Beograd še domovnico, ker bi sicer morali sami nositi eventualne posledice svoje zamude.

Ptujske vesti.

Državna realna gimnazija v Ptuj je zadržala šolsko leto z veliko Vidovdanske slavnostjo skupno z vsemi mestnimi in okoliškimi šolami. Gimnazija je prebolela prehodno dobo. Pri poslovanju je več ko polovica učencev zapustila zavod, večinoma so to bili dijaki iz rep. Avstrije. Kljub temu in kljub draginji, ki otežkoča vzdrževanje dijakov, število dijakov ni padlo temveč je višje nego je bilo prej, dokler je zavod bil nemški. Višji razredi še imajo malo učencev, nižji pa so tako močni, da sta I. in II. imela po dva oddelka. Na koncu šolskega leta je bilo 211 dijakov, med temi 23 deklice. Po narodnosti je bilo 186 Slovencev, 4 Hrvati, 3 Srbi, 14 Nemcev, 2 Rusi, 1 Čeh in 1 Amerikanec. Po veri so bili: 203 katoliški, 4 pravoslavni in 4 evangeliški. — Zrelostni izpit je delalo 8 javnih kandidatov in 1 eksternist. Napravili so vsi, 2 z odliko in sicer: Günter Blanke, Stanko Brumen, Beno Habičič (odlika), Ivan Ogorelec, Simon Petrovič, Ferdinand Pichler, Jožef Potrč (odlika), Leopold Segula in Anton Peteln. — Učni uspehi so dokaj zadovoljivi: popolnoma padlo je le 18 dijakov (8%), 47 jih ima ponavljalni ali naknadni izpit, ostali so že sedaj izdelali, med temi 17 odlik. — V Dijaškem domu je bilo 72 gimnazijcev, od teh je popolnoma padlo samo 5 (7%), ostali so ali izdelali (3 z odliko) ali imajo ponavljalni izpit. — Prijav za I. razred je letos več ko lani.

Enakopravnost pri ptujskih socijalnih demokratih. Nedavno je gospa ptujskega mestnega odbornika Tomaniča prišla v mestno kopališče. Vse kabine so bile zasedene in gospa je morala čakati. Ko je ena kabina postala prazna, je kopališčna strežnica pustila v njo nekoga gospoda, ki je že delj časa čakal. To pa gej. T. ni bilo po volji, kregala se je in odšla. Kmalu pride njen mož, vsemogočni socijalnodemokratski mestni odbornik, ter napravi kraval v kopališču. Kopališko uslužbenstvo se je branilo, kolikor je moglo. A vse ni nič pomagalo in kdo ve, ali nesrečna strežnica ne bi izgubila službe, ako bi tisti, ki je prej prišel in prej dobil kabino, ne bil slučajno — ptujski podžupan. Takšna je enakopravnost pri socijalnodemokratskem mestnem odborniku: ako pride njegova milostljiva, mora takoj dobiti kabino, četudi drugi že delj čakajo! Radovedni smo, kaj poreče ptujsko delavstvo k takšni enakopravnosti!

Prekmurje.

Proslava Vidovega dne v Beltincih. Beltinski trgovci in obrtniki so skupno sklenili, da zapro na Vidov dan od 8. do 9. ure med službo božjo vse trgovine in da razobesijo zastave. Služba božja so se udeležili državni uradniki in uslužbenici, in tako tudi občani in šolska mladina iz cele beltinske župnije z učiteljstvom. Jako zani miyo je bilo. Kako lepo so otroci p službi božji »Bože pravde« zapeli. —

Občni zbor prekmurskega trgovskega gremija. Dne 29. junija je imel prekmurski trgovski gremij v Murski Soboti v gostilni g. Filaserja svoj občni zbor. Občnega zbora se je udeležil g. komisar dr. Bratina ter mnogošte

vilna množica iz celega Prekmurja. — Predsednik g. Ludovik Brumen iz M. Sobote je otvoril ob 15. uri sklicani občni zbor ter v daljšem govoru raztolmačil celoletno delovanje na novo ustanovljenega trgovskega gremija. Vse želje, katere je gremij vložil, se niso izpolnile. Tajnik je prečital zapisnik ustanovnega zbora in odborovih sej. Udeleženci so bili jako zadovoljni z delovanjem gremija. — Nazadnje se je sestavila resolucija na železniško obratno ravnanje, da se takoj otvori železniška proga Murska Sobota-Hodoš, in da se takoj začne z gradnjo proge Ormož-Ljutomer-Beltinci-M. Sobota. Resolucijo so trgovci izvahno pozdravili. Nato je predsednik občni zbor zaključil.

O vplivih madžarske »kulture« na slovansko prebivalstvo, ki je živelo v mejah bivše Ogrske, piše v »Prager Presse« češki zgodovinar dr. Chaloupek v polemiki z budimpeštanskim zgodovinarjem dr. Homanom: Madžarski učenjaki trde, da je madžarstvo vršilo v teh krajih in med slovanskimi narodi kulturno misijo in da radi tega gre Madžarom pravica do slovanskega ozemlja. Kako pa izgleda ta kultura? — Uboga nehiigijena stanovanja, visoko število analfabetov, močno razširjeni alkoholizem, nenavadno oderuški židje v mestih in skoraj praznoverni klerikalizem na deželi, precej nizki nivo narodnega blagostanja, nezaupanje do napredka, velika emigracija itd. — vse to so znamenja, ki ostro ločijo etnografično isto prebivalstvo na Slovaškem in na Moravskem... Mi pristavljamo: V bistvu veljajo te besede tudi za Prekmurje. Kljub temu pa ne morejo prekmurški klerikalci pozabiti na »blagodati« madžarske kulture, samo za to, ker se boje, da ne bo ljudstvo več tako neumno, da bi raznim visokorodnim grofom in velečastitim dušnim pastirjem lizalo roke...

Prekmurški klerikalizem in ljudska pravost. G. Klekl se strašno boji, da bi v Prekmurju zapihal v glavah in srcih malo svobodnejši veter in da bi ljudstvo postalo demoralizirano, nepošteno in nesrečno, če bi »liberalci« pveluknjali veliki črni plašč, ki leži nad Prekmurjem. Mi mislimo, da je ta strah čisto nepotreben. Zadnje porotne razprave in drugi kriminalni slučajji iz Prekmurja so nam dali nekoliko globlji vpogled v psihologijo tega ljudstva. Dejstvo je, da je v Prekmurju relativno več kriminalnih slučajev, kakor na pr. na Murskem polju. Posebno zrahljano je rodbinsko življenje. Čelo v izrazito klerikalnih družinah se pogosto pojavljajo tožbe med sinovi in očeti in obratno, ki so večkrat zelo mučne in jako značilne za duševni in moralni nivo takozvanih »pobožnih« ljudi. Ta »pobožnost« je v bistvu materialistična in nima nič skupnega s pravim verskim čustvom.

Na morje!

Ko hodim v teh pasje vročih dneh po ulicah, slišim tu in tam razgovor dveh znancev, ki se pléte krog letovanja. Počitnice so tu! Sicer počitnice za večno zemljanov niso nekaj tako fiksičnega, kakor recimo za učitelje, profesorje, dijake in gledališke igralce, toda krajši ali daljši dopust dobi končno v tem letnem času vendar vsakdo. Kako pa naj »prebije« te počitnice, ta dopust? Marsikdo jih v resnici »zabije«, to se pravi — preživi jih tam, kjer preživi navadno ostali del leta. So sicer ljudje, ki se ne morejo ganiiti preko ozkega plota domačega dvorišča ter »nalašč« ostanejo tudi ob dopustu doma. Tako poznani nekega sodnika, ki za časa svojega dopusta ni le ostal v Mariboru — ampak je protovoljno in redno, ali pa morda tudi »neredno«, če hočete, zahajal v urad reševati akte. Toda takih sodnikov je malo, še manj pa pripadnikov drugih poklicev. Večina onih, ki »zabijejo« dopuste doma, stori to vsled pomanjkanja gmotnih sredstev. Potovanja so danes draga, draga so letovišča, a plače so majhne.

No, hvala bogu, pri vseh pa vendar ni teh zadržkov, nekaj je med nami tudi takih »srečnikov«, ki si lahko privoščijo par tednov oddiha v letovišču. In ti se sedaj pogovarjajo med seboj po ulicah, kam pojdejo. Saj pa

Nravnost prekmurskega ljudstva je tedaj, kljub številnim misijonom, pridigam, božjim potom in — klerikalni politiki tako nizka, da g. Klekl ne more govoriti o edinozveličavnosti klerikalizma. Tercijalistvo, slepa pokorščina duhovnikom in nezaupanje do napredka — so to stvari, ki demoralizirajo, ne dvigajo pa k pravi nravnosti in pravemu krščanskemu duhu.

Iz Dolnje Lendave. Naše župnišče ima poleg črne in rumene tudi nacionalno madžarsko zastavo, nima pa državne, še manj pa slovensko zastavo. Radovedni smo, kaj k temu reče preč. g. »slovenski« kaplan Berden, urednik »Novin« državnega poslanca Klekla. Smeti v oči drugih vidite, bruna v lastnih očeh pa ne! — Letošnje nabitne akcije tukl. Slovencev za dežji dom v Mariboru se Madžari niso udeležili. Zdaj nameravajo tako akcijo, h kateri so bili vsaj na videz vabljeni tudi Slovenci, na svojo pest prirediti. Ker poznamo naše radodarnike — rodoljube, njim to pot vnaprej čestitamo. Darovalce večjih svot bomo z imeni objavili. — S kolom po glavi je dobil pogranični vojak od Madžara iz Dolgevasi radi par odtrganih črešenj. Vsega s krvjo poškopljene vojak so spravili v zasilno vojaško bolnico. Madžara pa v zapor. — Nad demokracijo stresa svojo medvedjo jezo naš grajski pisar gosp. Medved, ker mu ti ne morejo nuditi, za njegovo državotvorno delo dveh obilnatih večerij. Prav radi mu verjamemo, da so mu kočevski pragozdi bolj prikladni, nego dolnjelendavska močvirja.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure
Mladinski oddelek ob sobotah od 18. do 19. ure.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

(Od 8. do 17. septembra.)

Veliki razstaveni prostor. Razstaveni prostor je sedaj ugotovljen: Gützova dvorana (tudi prostori Glasbene Maticice), dvorišče, iz dvorišča prehod čez Prešernovo ulico na veliki vrt Dijskega doma, (kjer se razstavi tudi vrtnarstvo) iz tega vrta prehod na dvorišče meščanske šole, (kjer se razstavi tudi zvonovi, sploh težka industrija). Iz tega dvorišča je izhod v Razlagovo ul. Ves razstaveni prostor obsega torej čez 21.000 kv. m.

tudi ni lahko izbirati. Kam pa naj bi šli? Na Pohorje? To je preblizir in za debelejšje ta tura tudi ni; končno pa so naše planinske kočje na Pohorju kljub obširnosti še vedno premajhne. Vsi torej ne moremo na Pohorje, tudi ako bi hoteli. V Rogaško Slatino? Tam tudi ni veliko prostora in končno je tam drago; še slabše je z Bledom. Od kar je postal »kraljevski«, so tudi cene tam »kraljevske«, to se pravi, za nemaziljene smrtnike nezmagljive, oziroma vsaj za tiste iz med njih, ki niso »maziljeni« z naslovom in močmičkom venčaniškega veličanstva. — Koroška, naša lepa letoviška zemlja s svojimi jezeri in planinami, pa nam je zaprta s sedmerimi vrati, pred katerimi straži celovski lintver z ognjenim jezikom.

Izbire torej ni veliko. Toda čemu naj bi bili tako kratkogledi? Poglejmo malo dalje na jug, pogledjmo na naše morje! Hrepenenje po jugu je že po naravi usajeno v duše nas severnjakov. Kdo še ni tega občutil? Recimo ob večni lepi Goethejevi pesmi:

»Kennst du das Land
wo die Zitronen blühen,
im dunklen Laub
die Goldorangen glühen?

Dahin, dahin, will ich mit dir,
o mein Geliebter, ziehn...

Pričetek pripravljanih del. V ponedeljek 10. t. m. se prično pripravljala dela na vrtar: tesarska dela, priprave za nasade vrtnarskega društva, postavljanje paviljonov itd.

Pozor na prijave. Da se pri tej veliki razstavi ne bo nihče izgovarjal, da ni imel dovolj časa razstaviti svojih izdelkov, se je rok za prijave do preklica podaljšal. Svetujemo pa vsakomur v lastnem interesu (že da dobi ugodnejši prostor) da se prijave čimprej vpošljejo razstavnemu odboru, Aleksandrova c. 32.

Preskrba stanovanj. Že po sedanjih prijavah smemo računati na velik obisk zunanjih gostov, ki bodo ostali mnogi za ves čas, drugi za več dni med razstavo v Mariboru. Javna prenočišča (v hotelih, gostilnah) z daleka ne bodo zadostovala. Zato že danes opozarjamo vse one, ki imajo ali ki bi za silo lahko imeli prenočišča na razpolago, da na ta obisk računajo. Maribor se mora ob tej priliki izkazati solidnejši, kakor se je izkazal Zagreb.

Reklame na ograji. Opozarjamo ponovno vse one tvrdke, ki so najele reklame na novo zgrajeni ograji Dijskega doma, da puste takoj iste izdelati in sicer samo pri oficijalnih slikarjih: Franjo Horvat v Slovenski ul. 10 in Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. Drugi slikarji niso upravičeni izdelovati teh reklamnih tabel.

Razstava vajeniških del. Pokrajinska obrtna razstava ni namenjena samo obrtnikom, ampak tudi obrtnemu naraščanju — obrtniškim vajencem. — Razstaveni odbor je dal v ta namen brezplačno na razpolago poseben oddelek, v katerem se razpostavijo dopolnena dela obrtniških vajencev. Pri prijavi za taka dela, ki se sprejemajo najkasneje do 31. avgusta, je navesti razum imena tudi starost vajenca in kako dolgo se uči svoje stroke. Razstavne predmete je doposlati v svrhu razstave do 4. septembra odboru pokrajinske obrtne razstave v Mariboru.

JDS.

Krajevna organizacija JDS za mesto Slov. Bistrica je na svojem sestanku z ogorčenjem zavrnila napade na ministra dr. Žerjavo ter mu izrekla neomajno zaupanje in zahvalo za njegovo nesebično in požrtvovalno delo v prid stranki in državi s iskreno željo, da se kmalu čil in zdrav vrne na svojo službeno mesto in se zopet s polno močjo posveti velikemu delu konsolidacije naše države. Ravno tako je bila enoglasno izrečena zaupnica velezaslužnemu, nad vse delavnemu poslancu prof. Reisneru, kateri slednji se je vedno in povsod zavzemal za popolno rešitev uradniškega vprašanja.

Krajevna organizacija JDS v Ormožu je na svojem zborovanju, ki se

dežela, kjer cveto citronovi grmi, kjer se med temnim listjem smeje zlata oranže. Kdo je ne pozna — namreč po imenu vsaj! Goethe je imel pri tem v mislih Italijo, toda nam ni treba Italije, mi sami imamo tako deželo, kjer cveto citrone, kjer se smeje oranže, kjer šume palme, ciprese, lavorike in oljke. Ta dežela je naša jugoslovanska Dalmacija. Pustimo naše ozke meje, naše severne doline in planine ter pojdemo na naše svobodno morje, v našo divno Dalmacijo.

Življenje v naši Dalmaciji ni drago, razmeroma je veliko cenejše nego v naših severnih letoviščih, toda nuditi nam more Dalmacija več nego vsa naša severna letovišča skupaj posebnostim, ki sploh še niso videli morja; in takih je pri nas veliko. Kopanje v sinjem morju, solnenje na progu, senčenje pod palmami in rožiči — ali ni to divno? Zveza z Dalmacijo je ravno iz Slovenije, posebno iz Maribora, dobra. V Mariboru sedemo v vlak do Zagreba, v Zagrebu do Bakra pa se vkrcamo na prvo ladjo in hajd preko morskih valov na jug. Kamorkoli gremo, povsod je vse polno lepote. Šibenik in Krka, Split sam, Trogir s Kaštelom, a pred vsem Jelša in Hvar na Hvaru, na naši Madeiri ter Dubrovnik, divni naš Dubrovnik z Lepodom in Lokrumom!

Kdor še ni videl Jugoslavije z morja, se enkrat na morje! mi je rekel

je vršilo dne 6. julija t. l. in pri katerem je poročal njen predsednik o gonji izvestnih elementov proti demokratiški stranki in njenim voditeljem, sklenila soglasno sledečo resolucijo: V ožigled klevetam, obrekovanju in gonji napram voditeljem demokratske stranke dr. Žerjavo in dr. Kukovec izrekamo prvoboriteljema demokratske ideje svoje neomajno zaupanje ter vračamo z ogorčenjem in brezmejnimi zaničevanjem vse ostudne napade na njiju. Istočasno pošiljamo dr. Žerjavu vroče želje, da bi se skoraj čil in zdrav povrnil na svoje dosedanje mesto.

Mariborske vesti.

Maribor 8. julija 1922

m Poročil se je dne 2. t. m. v Trstu g. Zlatko Jug, bivši član uredništva našega lista, z gđc. Vido Dolinarjevo. Želimo jima obilo sreče!

m Enketa za revizijo viničarskega reda se je vršila danes 8. t. m. pri okr. glavarstvu v Mariboru. Zastopane so bile poleg oddelkov min. za soc. skrbstvo in min. za poljedelstvo, ter zastopnikov okr. glavarstev Maribor, Ptuj in Ljutomer tudi razne strokovne organizacije viničarjev in vino gradnikov ter zastopniki raznih strank. Gre za revizijo viničarskega reda, ki je bil že lansko leto na podobni enketi v Mariboru sklenjen in tudi že maja 1921. predložen min. svetu v uzakonjenje. Vendar se je pa pri pregledu načrta opazilo veliko nedostatkov, vsled česar je bil vrnjen interesiranim krogom v ponovno pretresanje.

m Kaj je z velikim zvonom naše stolne cerkve? Prejeli smo: Veliki zvon naše mestne in stolne cerkve, ki je zgodovinske vrednosti, še vedno molči. Prihodnji mesec bo leto minilo, ko se je pripetila katastrofa. Naš stolni župnik se pa, kakor vse kaže, ne gane, da bi se zvon prelil. Gospodu župniku je gotovo dobro znan glavni in premožni krivec katastrofe; pritegniti ga je le treba, da izdatno prispeva k vsem tozadevnim stroškom. Prepričani smo, da bi bil g. župnik Moravec, ako bi se bila katastrofa pripetila za časa bivanja Habsburžana Evgena v našem mestu, z vso naglico hitel skrbeti za najhitrejši preliv zvana, da bi se bilo moglo dostojno zvoniti Habsburžanu ob njegovih prihodih v cerkev in odhodih iz cerkve. Sedaj pa čaka in se ne gane, češ, saj se ne mudi. Pričakujemo, da se bo g. mestni župnik vendarle vzdramil ter v preliv zvana ukrenil vse potrebno, dokler še traja lepi in ugodni čas in ga ne prehitijo zima, Torej, na delo, skrajni čas je že!

m Zopet polurna stavka v delavnicah južne železnice. Danes 8. t. m. dopoldne je dobilo delavstvo tukajšnjih delavnic južne železnice izplačane svoj čas obljubljene doklade. Starejši u-

nekoč dr. Lah in prav je imel. Kdor še ni videl Dalmacije, nima pojma o lepoti naše velike domovine. Kdor ljubi krasoto narave, jo najde tam, kdor ljubi udobnost, jo najde, kdor pa ljubi umetnost in spomenike davne kulture pridre istotako na svoj račun. Krasote dalmatinskih zgodovinskih spomenikov ne zaostajajo za italijanskimi, čisto jih celo prekašajo. Divno pa je tudi dalmatinsko ljudstvo, to ljudstvo, ki je bolj jugoslovensko kakor katerokoli drugo. To naše veselo, zavedno ljudstvo!

Sicer pa ni treba, da greste ravno v Dalmacijo, ali celo v Boko Kotorsko; kogar ne mika čar palm, citron in oranž, ki pa vendar ljubi morje, ta ostane lahko v hrvatskem primorju, v Bakru, Kraljevići, Crikvenici, Novem, Senju, Karlobagu ali pa na otoku Krku ali Rabu. Krasno je povsod. Kdor je »separatist« se zateče lahko v Bakru v okrilje hotelirja Slovenca, bivšega natakarkja v kavarni »Central«. Morda ga bo spoznal na prvi pogled, kakor je mene ter mu ponudil slavne »bakarske vodice«, ki pa ni nikakoli voda, ampak pravo pravcato vino, ki pa je, toda le natihomoma povedano, sicer precej »slano«, bolj nego morska voda. — Na morje torej! To bodi naša parola. Pojdemo na morje, spoznavajmo naše domovino z one strani, kjer je najlepša.

Sport.

: V nedeljo dne 9. julija ob 17. uri priredi SK »Mak« z SK »Drava« iz Varaždina nogometno tekmo na igrišču SK »Maribor«. Opozorjamo, da je SK »Drava« skoraj prvovrstno moštvo v nogometnem krogu.

: »Ilirija« : »Maribor«. Danes se srečata oba najmočnejša kluba Slovenije v prvenstveni tekmi. Zmagalen pripade naslov prvaka Slovenije. Igra se v Ljubljani. »Maribor«, ki do danes še ni bil poražen po prvenstvenih tekmah, rešuje v tem nastopu svojo najtežjo nalogo.

: Na Lawn - tennis turniru na Bledu je dobil ISSK »Maribor« od SK »Ilirije« krasno zastavico, ki je izložena z dobro uspelimi fotografijami v trgovini Miho Vahtar, Gosposka ulica (vis a vis kavarne »Central«).

Gospodarstvo.

g Zadruga zveza v Celju je imela 25. jun. v Celju lepo obiskani občni zbor, ki se ga je udeležil od centralne zveze g. Prochaska ter več gostov iz Hrvatske in Srbije. Večina članic zveze je zopet delavni. Zalostno je glede združništva še v Prekmurju. Naše zadruge se bodo zlasti morale posvetiti elektrifikaciji naših krajev, pa tudi organizaciji trgovine z živino, da se onemogoči izkoriščanje ljudstva s strani prekupcev. Promet Zveze se je od lani zvišal za 50%. Računski zaključek izkazuje za zadnje poslovno leto 364.047.860 K. 06 v prometa. Hranilne vloge so narasle od 15 mil. 750.392 K početkom 1921. na 30 mil. 698.153 K koncem 1921.

g Konferenca jugoslov. industrijcev se je vršila 6. t. m. ob 11. uri dop. na Bledu.

g Proti skakanju žitnih cen, katere navijajo razni špekulanti, je kmetijsko ministristvo podvzelo potrebne mere.

Zahtevajte v vsaki gostilni »Tabor«.

Izpred sodišča.

Čuden odgovorni urednik.

Maribor, 6. jul.

Trindvajsetletni strojnik Josip Stadinger v Mariboru, se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem radi pregreška po § 5. k. z. in §§ 11. in 12. tiskovnega zakona.

Ivan Hojnik in Hubert Pelikan sta v vlogi od 1. febr. t. l., naslovljeni na policijski komisariat v Mariboru prijavila današnjega obdolženca kot urednika lista »Volksstimme«, ki že četrto leto izhaja v Mariboru kot organ JSDS. Stadinger je ta posel prevzel in se je tudi v navedeni tiskovini podpisoval kot odgovorni urednik. Izkazalo pa se je, da je Stadinger predkaznovan s sodbo okrožnega sodišča v Mariboru radi pregreška veriženja, tedaj radi dejanja, ki ga izključuje od pasivne volilne pravice v občinski odbore. Po tiskovnem zakonu take osebe niso kvalificirane za odgovorne urednike periodičnih časopisov. Tako hibo v predpisani prijavi oziroma prijavi sprememb zagovarjajo tako izdajatelj, kakor tudi zalagatelj, urednik in tiskar, v kolikor je bila tem osebam nepravilnost kot odgovornega urednika prijavljena osebe znana. Postopanje proti slednje imenovanim osebam je bilo ustavljeno, ker se jim krivda v subjektivnem oziru ni dala dokazati, pač pa odgovarja obtoženi za protizakonito prijavo. Njegov zagovor, da ni vedel, da je predkazen veriženja zakonit zadržek za prevzem odgovornega uredništva, ga ni mogel razbremeniti. — Stadinger je bil obsojen na 500 Din. globe in 24 ur zapora.

Tatvina.

Maribor, 7. julija

Brezimni trgovski pomočnik Friderik Marhold iz Maribora, ki je

Maribor, 9. julija 1922.

službenci so dobili izplačila v polnem obsegu, mlajšim pa se je zdelo, da so prikrajšani in so vprizorili delno stavko. Z-dera se je mirnim potom pojasnila in poravnala, nakar so po polurni stavki šli delavci zopet na delo.

m Na naslov naših kavarn in gostiln. V Mariboru smo kakor malokje obdaružani s kavarnami in gostilnami, istotako bogato pa smo preskrbljeni tudi z golbo, saj ima skoro vsak teh lokalov svoj orkester. Toda do tu je vse lepo in prav. Ni pa lepo in prav, da večina teh orkestrrov svira skoro izključno nemške komade, le tu in tam kvobjemu za nameček še Sokolsko koračnico. Nismo šovinisti in vemo, da je umetnost, torej tudi glasba, mednarodna, kljub temu pa smemo vendar zahtevati, da se pri nas goji v prvi vrsti domača dela. Čemu pa jih potem imamo? Posebno pa smemo to zahtevati v Mariboru, kjer izdaja naša agilna »Glasbena Matica« že več časa svojo orkestralno publikacijo »Struna«. Te publikacije so se razširile v kratkem času po vsej naši državi in njihove komade svirajo orkestri po vseh naših mestih — le v Mariboru ne! To se mora spremeniti. Javnost zahteva od naših kavarn in gostiln, naj za svoje orkestre preskrbe te publikacije. Proti težnjam tuje glasbe na škodo naše domače ne bomo trpeli več, ampak bomo brez pardaona javno ožigosali vsako kavarno in gostilno, kjer se bo še dalje gojilo pretežno tujo glasbo. Ako pa tudi to ne bo pomagalo, bodo gosti sami napravili red s tem, da bodo izvajali primerne konsekvence.

m Gradbena akcija za jugoslovenski Maribor. Začasni ustanovni odbor gradbene akcije za jugoslovenski Maribor obstoječ iz gg.: Križnič, ravnatelj leone družbe »Drava«, odvetnik dr. Pipuš, mestni stavbenik Glaser, je te dni razposlal na vse naše poslaniške klube apel, da naši poslanci podpirajo to akcijo tudi v zbornici. Apel uvaža, da le zapostavljenje Maribora nego tudi vseh ostalih mest ter naglašajo, da treba tudi naši državi neke začasne vladnih naredb, marveč specialnega državnega zakona po vzgledu drugih držav, ki so v svrhu podpore zgradb malih stanovanj že poskrbele za posebne gradbene fonde ter podpirajo gradbene akcije tako javne kakor privatne, direktno in indirektno, torej materijalno in moralno. Že v kratkem se skliče prvi sestanek, na katerem se izvoli prvi ustanovni odbor, ki ima pripraviti ves načrt za sklicanje velike gradbene enote v Mariboru. Med tem pošlje začasni odbor že v toliko, da nabira prijave interesov tudi izven Maribora v onih krogih, ki bi se radi v Maribor priselili iz trgovskih ozirov itd. Zbirajo se tudi prijave onih hišnih posestnikov, ki so pripravljeni svoje hiše najprej prezidati (v nadstropja); nadalje onih najemnikov, ki re-flektirajo na udobnejša stanovanja v prenovljenih hišah; uvesti se hoče torej zagrebški sistem, takozvani »Delta Stan«, ki je doslej Zagrebu največ pripomogel do novih stanovanj, ne da bi se žrtvovali stroški za nove stavbe. Že površni pregled Maribora je pokazal, da je v Mariboru v centru mesta nadpolovica hišnih stavb, ki bi se dala lahko prezidati v višja nadstropja. Posebno pa izrabiti dosedaj večinoma neizrabljena podstrešja. — Predvsem pa morajo izginiti iz Maribora stara gnezdišča tuberkuloze, katera akcija se poveri za to požrtvovalnemu docentu g. dr. Matku. Veliko upanja je, da bo ta akcija pripomogla tudi k dobolitvi vporabe neizrabljenih vojaških objektov in barak, katere danes že propadajo. Gradbena akcija bo vpoštovala tudi sistem, ki se je drugod izkazal kot najbolj praktičen za zgradbo malih, lastnih domov v okolici mesta, namreč sistem lesenih hiš ter hiš iz raznih že izgotovljenih betonskih izdelkov. Inf. akcija je začasno naslovila na »Gradbena sekcija za jugoslovenski Maribor« Aleksandrova cesta 51, Maribor.

m Opozorjamo na naš današnji podlistek »Na morje!« V prihodnjih številkah bomo prinesli še par podlistkov o posameznih najlepših točkah Dalmacije. Obenem s tem pa bomo v vrstah naše uprave razstavili nekaj slik in razglednic onih krajev, katere bomo opisovali.

m Za veliko ljudsko veselico v prihodnjih srot, ki se bo vršila jutri, v nedeljo popoldan v vrtu vojaške realke, vlada, kakor je dosedaj videti, med meščanstvom plošno zanimanje, zlasti vojaški krogi in oficirske dame kažejo s svojim sodelovanjem in naklonjenostjo poseben interes. Razveseljivo je, da je najti to pot tudi med nemškimi krogi mnogo zanimanja in sodelovanja. Glasilo in reševalno društvo se je stavilo brez pomisleka na razpolago in postavilo vse šotore ter opremilo s svojim inventarjem veselilni prostor. Mestno električno podjetje je vpeljalo električno razsvetljavo, tako, da bo ves prostor zadostno razsvetljen. Koncertne točke in deklamacije deee, Glasbene matice in Drave bodo razvidne na veselilnem prostoru raz velike table. V paviljonih bodo stregle dame, paviljon za pivo je pa prevzel Češki klub v popolno oskrbo. Tako ima mo pričakovati za jutri popoldan lepo neprisluseno prireditev, ki bo pristopila vsem krogom, namenjena gospodi, delavcem, vojaštvu in deci, kot splošna manifestacija naroda napram vojni siročadi.

m Veselilni odsek poštini in brzojavnih uslužbencev nas prosi, da sprejmemo sledeče pojasnilo: Med poduradniki in nekaterimi uradniki »Osrednjega društva poštini in brzojavnih uslužbencev, podružnica Maribor« je nastal spor glede nameravane prireditve. »Uradniški odbor« je s svojo izjavo v »Taboru« z dne 2. julija, naslovljeno »mariborski javnosti« po nepotrebnem spravil ta interni spor v javnost. Veselilni odsek mu je hvaležen za dobro reklamo, ki jo je naredil s svojo izjavo, da si sicer obžaluje, da se na ta način krši skupnost organizacije. »Jugoslavija« z dne 4. t. m. je celo stvar zasuknila v politično smer in poroča, da so dotično izjavo podali »ljudje demokratskega kova«. Predvsem naglašamo, da naš odsek ni v nobeni zvezi z »Jugoslavijino« notico, v drugi vrsti pa obsojamo, da se v društvo vlačijo strankarstvo, ker je po svojih pravilih in po svojem namenu nepolitično in nestrankarsko. Dopisnik »Jugoslavije« očitno ni dobro informiran, zato je »Taborovo« izjavo raztegnil na vse uradništvo, dasiravno so se višji uradniki vdeležili veselice, kajti faktično gre za gotove ljudi, ki hočejo razdreti skupnost in slogo v našem društvu. Tudi primerjava z veselico policijskih uslužbencev ni bila umestna. Toliko v pojasnilo!

m Dijaški dom v Mariboru. V ravnokar zaključenem tretjem letu njegovega obstoja je prebivalo v zavodu 48 gojencev — dva sta pred koncem leta izstopila, in sicer: 19 realcev, 16 gimnazijcev, 6 učiteljskih in 7 učencev meščanske šole. 21 gojencev je doma v Jul. Benečiji, 2 na Koroskem. Leto je dovršilo z dobrim uspehom 43 gojencev; vsem petim abiturientom se je priznala zrelost soglasno; 5 dijakov ni moglo napredovati radi pomankljive predizobrazbe ali daljše bolezni. — V zavodu so imeli gojenci celotno oskrbo proti primerni mesečnici: (v prvem tečaju 1000 K, pozneje 1200 in končno 1400 K.) Dijaški dom je oskrboval tudi obede Dijaške kuhinje, včasih 60 obedov na dan. V celem letu je plačala Dijaška kuhinja iz nabranih podpor 121.266 kron za 12.489 obedov revnim dijakom. — Prijatelji mladine se naprošajo, da obe instituciji kar najbolj mogoče podpirajo.

m Telepatske produkcije v Götzovi dvorani. Kakor že znano, se vrši danes zvečer točno od pol 9. uri v veliki Götzovi dvorani telepatski večer gosp. Svengalija, ki si je v Mariboru kar čez noč pridobil toliko popularnosti, da ga ni treba posebej priporočati. Na sporedu so popolnoma nove točke iz telepatrije, sugestije in magnetizma, med njimi zelo zabavni komadi. Vstopnice se prodajajo od 6. ure naprej pri blagajni Götzove dvorane.

m Usmiljenim srcem! Vojni invalid, katerega je vojna popolnoma uničila, prosi usmiljena srca za podporo. Zena mu je med vojno umrla in zapustila pet nepreskrbljenih otrok. Da preživi sebe in otroke, je razpečal že skoraj vse premičnine, sedaj pa ga je vrv vsega zla še doletela bolezen, tako, da se z družino vred nahaja v največji bedi. Podpora nujna! Darove sprejema naše uredništvo. Imena darovalcev bomo objavili!

m Limbuška kopenikijada pred sodiščem. Pred tedni smo poročali o limbuškem kopeniškem stotniku, ki je prav spretno skušal speljati na led celo orožništvo in druge oblasti. Danes 8. t. m. je mož, ki je nastopal pod raznimi imeni (Fister, Štefe itd.) kot Alojz Amon, trg. pomočnik, stal pred mariborskim sodiščem in bil za svojo limbuško kopenikijado obsojen na 14 mesecev ječe.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Hotel Halbwild. Danes nedelja, jutranji koncert kolestarske godbe. — Zvečer igra salonska godba na lepem vrtu. 1113

m Kavarna v mestnem parku. Danes nedelja pri lepem vremenu predpoldanski koncert od 10.—12. ure. 1121

m »Pri rdečem ježu« (restavracija Orovič) se vrše ob sobotah, nedeljah in sredah vrtni koncerti. Več in srat.

m Velika lovska veselica se vrši jutri, v nedeljo, v Anderletovi gostilni v Radvanju. Več v ogasu!

—o—

Tvrdka Singer šivalni stroji Bourne & Co., podružnica v Mariboru se je preselila v nove prostore Šolska ulica št. 2. Nadomestni strojni deli, igle, olje kakor velika izbira šivalnih strojev za rodbinsko in obrtniško rabo v zalogi. Stroji se prodajajo tudi na obroke v 24 mesecih. 1093

—o—

Ob priliki zadnjega zagreškega veselja, je vsem gospodinjam in tudi vsakemu otroku dobro poznana tvrdka Julio Meisl d. d. presenetila svoje kupee z izvanredno kvaliteto svoje, po lastnem principu žgane kave in kakao. V svrhu tega je omenjena tvrdka v svojih jugoslovenskih podružnicah priredila poskusno kuhanje bele in črne kave in tudi kakao. Kakor smo izvedeli, priredi gori imenovana tvrdka tudi v svoji tukajšnji podružnici, Gosposka ul. 7, dne 15. t. m. brezplačno poskusno kuhanje. In sicer se stranke vabijo: predpoldan na čašo bele ali črne kave, popoldan na čašo kakao. Na tak način se more vsakdo sam prepričati o nedosegljivi kvaliteti Meinlove žgane kave in Meinlovega kakao. 1126

Sokolstvo.

o Kolo jahačev sok. društva v Mariboru se udeleži priredbe sokolskega društva v Konjicah, dne 9. t. m., na katero se vsi bratje vabijo. Odhod iz Maribora v nedeljo ob 10. uri dopoldan z glavnega kolodvora, povratek v ponedeljek zjutraj. Zbirališče za člane v kroju naravnost na kolodvoru. Z ozirom na to, da so bile Konjice eden najbolj počenčenih krajev v naši Stajerski in je sedaj tam marljivo sokolsko društvo, se vabijo člani, da se po možnosti udeležijo v čimvečjem številu. Zdravo! Načelstvo.

o Poziv članstvu sokolskega društva v Mariboru! Vsak član in članica društva, kateri se hoče udeležiti I. jugoslov. vsesokolskega zlefa v Ljubljani, se ima oglašiti v društveni pisarni, da naznani za zlet potrebne podatke. Seboj je prinesiti izkaznico. Uradne ure vsaki torek in četrtek od 18. do 19. ure ob nedeljah od 10. do 11. ure. Izrečno se opozarja na to, da se prijave sprejemajo samo še do 12. julija t. l.

o Sokolsko društvo v Murski Soboti je priredilo v nedeljo 2. julija t. l. svoj društveni nastop v Saparyjevem parku. Nastop je bil jako lep. Nastopali so vsi oddelki s predpisanimi vajami za leto 1922. Kot prva je nastopila ženska in moška deca, za njo naraščaj in gojenke. Jako dobre so bile vaje članov, kakor tudi orodna telovadba. Nastop se je zaključil s prostimi vajami članov in članic. Vse moške oddelke je vodil br. Hočevar. ženske pa s. Drakslerjeva. Nastop je pokazal, da goji društvo vsestransko telovadbo. Nastopali so po večini sami domačini. S smotrenim delom je društvo dobro odgovorilo na razne navade po nam sovražnih časopisih.

—o—

ze enkrat radi hudo delstva tatvine predkaznovan, se je pred okrožnim sodiščem zagovarjal zopet radi hudo delstva tatvine. Osumljen je, da je dne 31. maja po noči na tezenskem predkolodvoru v družbi tatinskega tovariša Otmarja Lorigerja, ki je sedaj neznanega bivališča, vdrl v zalivkani vagon in odnesel 2 kosa govejega mesa v skupni teži 76 kg in v vrednosti 4940 K. Poizvedbe po železniški policiji so podale, da sta še isti dan prodala Marhold in Loriger, ki je znan delomržen in tuji lastnik nevaren individij, en kos v teži 38 kg prekajevalcu Vaclavu Ledvinka v Pobrežju kg po 30 K. Na varno so mogli spraviti samo Marholda, njegov tovariš Loriger je pobegnil. Sodba se glasi na 4 mesece težke ječe.

—o—

Radi š a 104 srb. k. z.

Tridesetletni kovač Martin Videc v Rušah, se je peljal dne 23. aprila v smeri od Koroške postaje proti Rušam. Razbil je med vožnjo v vagonu šipo. Radi tega ga je sprevednik Ivan Tomš hotel peljati na postajo Ruše, kjer je izstopil, k postajenačelniku, da bi plačal razbito šipo. Videc pa se mu je zoperstavljaj, ga udaril preko roke ter zmerjal železniško uslužbenca z besedami: »šekaste hijene, eisenbanerski črv.« Okrožno sodišče je Videca obsodilo po § 104 srb. k. z. na 200 Din. globe.

Dne 31. maja je učiteljica Marija Lutman v Račju priredila s svojim razredom poučno ekskurzijo izven vas. Ko je 61-letni najemnik Pavel Auer v Račju zapazil, je učiteljico nahnul: »To je šola! Doma imamo delo, Vi pa otroke tu okrog gonite.« Auer je bil obsojen radi pregreške po § 104 srb. k. z. na 100 Din. globe.

Obrtna razstava v Celju.

(Od 12.—22. avgusta 1922.)

Priprave za obrtno razstavo v Celju so v polnem teku. V zadnjem času so je prilagajali precejšno število razstavljalcev in je pričakovati, da bo razstava krasno uspela. S to razstavo bo pokazalo naše obrtništvo in industrija, da je v stanu oskrbeti domači trg s svojimi proizvodi in da dosežemo s dosledno žilavostjo v doglednem času popolno neodvisnost od tujine. Vsak obrtnik si mora biti svest, da bo razstava ugled splošnega obrtništva povzdignila.

Pisarna za obrtno razstavo v Celju se je preselila na razstaveni prostor v mestno osnovno šolo pridliče desno. — Dopisi naj se naslovijo na »Obrtna razstava v Celju« Zrinski Frankopanska ulica št. 1 Celje. Pisarna je odprta vsak dan od 8.—12. in od 15.—18. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9.—11. ure.

Trgovina, obrt in industrija.

Kontrola carinarnice. To dni se je mudila tukaj komisija carinskega in prometnega ministrstva, ki je pregledala delovanje carinarnice. To ugodnost je porabil tudi trgovski gremij in je poslal tja svoje zastopnike, da doprinesejo na licu mesta želje in pritožbe tukajšnjega trgovstva. Vladni zastopniki so obljubili potrebno remedium posebno se glede dostave 6 vagonov poštinih zavojev, ki se nahajajo na carinarnici.

Nabava in opravičenje deviz. Po sporočilu trgovske in obrtne zbornice v Zagrebu je dovolilo ministristvo financ z odredbo z dne 19. junija 1922, 18.8913 tudi knjigarnam nabavo pogojnih odobrenj za nakup deviz v

nemško-avstrijskih in čeških kronah ter nemških markah in sicer za uvoz knjig, zemljevidov in časopisov, ne pa tudi za uvoz papirja in drugih pisarniških potrebščin. Za tozadevna odobrenja je prositi pri pristojni trgovski in obrtni zbornici, izdaja pa jih na njen predlog devizni odbor pri Narodni banki ter služijo obenem tudi za carinjenje blaga. Na ta način dosežene devize se morajo opravičiti v teku 3 mesecev. Pri tej priliki se interesi opozarjajo na to, da čim prej opravičijo v smislu pravilnika nakup onih deviz, ki so si jih nabavili v času od meseca septembra 1921 do konca februarja 1922 in za katere so dali svojim bankam obveze, da bodo v roku 3 oz. 6 mesecev uvozili blago v našo državo v vrednosti kupljene devize. Opravičenje se vrši na sledeči način: V svoji vlogi na devizni odbor mora stranka označiti datum nakupa devize. Opravičenje se vrši na sledeči način: V svoji vlogi na devizni odbor mora stranka označiti datum nakupa devize, denarni zavod, od katerega je devizo kupila in v katerem znesku. Vsota zneska deviz mora odgovarjati zneskom faktor, katere je predložiti obenem s carinskimi deklaracijami. Pogojna odobrenja za nakup je treba istočasno opravičiti in priložiti originalno pogojno odobrenje za nakup in originalna faktura s prošnjo dovoljenja uvoza blaga, na katero se glasi faktura. Opravičenje se ima izvršiti v roku 3 mesecev od dne izstavitve odobrenja. Ako pa stranka pogojnega odobrenja ni uporabila, ga mora istotako v roku 3 mesecev od izstavitve odboru vrniti. Če pa ga je uporabila in nakupa ni opravičila, jo zadene v smislu pravilnika za promet z devizami denarna kazen v znesku 25% vrednosti devize. — Kdor doseženo devizo porabi za plačilo drugega blaga, kakor je bilo od Odbora dovoljeno, ga zadenejo razen denarne globe že posledice kazenskega zakona. Interesenti se ponovno opozarjajo na to, da je za vsako fakturo treba vložiti posebno prošnjo, v prošnji je točno navesti, na kak način je poravnal fakturo oziroma jo namestila poravnati ter da za svoja navedenja prevzema moralno in materijalno jamstvo. — Prošnje, v katerih podatkov manjka, se zavračajo. Take prošnje pridejo v slučaju, da se na novo predložijo, šele potem na vrsto, ko so rešene vse druge pravilne prošnje, katerih je obilica. Davčna potrdila se morajo obnavljati začetkom vsakega koledarskega polletja. Ker je dovoljenje za nabavo deviz vezano na kratek rok, k večjemu mesec dni in je za podaljšanje pristojen samo generalni inspektorat ministristva financ v Beogradu, se strankam priporoča, da pravočasno poskrbijo za nabavo deviz.

Objave.

§ Podporno društvo žel. uslužbencev v Ljubljani je po sklepu odbora s 1. avgustom 1922. povišalo članarino na 2 Din. Od 1. avgusta 1922. nadalje se izplača podpora za vsak smrtni slučaj 1500 Din. Člani obeh prejšnjih društev Inomost in Ljubljana, plačajo dvojno članarino in dobijo zato tudi dvojno posmrtnino. Opozarjamo na redno plačevanje članarine, ker drugače se zamudnike črta. Gg. upokojece, upokojnike in vdove prosimo, da se ob priliki poslane članarine, toda najkasneje do 30. oktobra t. l. na čeku pisмено izrečejo, če so pripravljeni plačati povišano članarino 2 Din. mesečno, ker bi se jim v nasprotnem slučaju izplačala samo polovica posmrtnine t. j. 750 din. Glede pojasnil se je obračati na najbližnjo postajo. Odbor.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.
(Dalja.)

(7)

»Pri tem je hudo bolan, odljuden — po meter debele betonske stene obdajajo njegovo stanovanje, da oben glas ne more noter... kakor jetnik...«

»Ej ej ej...«

»Pst!« Maud se je razgorčena ozrla in glasova stala.

Med odmorom so videli, da je pšeničnolasi Hobby stopil v Lloydovo ložo in Etheli Lloyd potresel roko kakor zaupni znanki.

»Vidite, da sem imel prav!« je slično dejal globoki glas v sosednji loži. »Hobby je srečen! Sicer je res, da tudi Vanderstyff...«

Potlej je Hobby prišel na to stran in pomolil glavo v Allanovo ložo.

»Pridi, Mac,« je pozval, »starec bi se rad s teboj pogovoril!«

2.

»To je Mac Allan!« je predstavil Hobby in Allana potrepal po rami.

Lloyd je ždel s povešeno glavo v poltemni loži, od-

koder se je lahko pregledal očarljiv izrezek na lože razpredeljenega obloka, poln smehljajočih se in kramljajočih dam ter gospodov. Ni povzdignil oči in zdelo se je, da ni bil slišal. Čez čas pa je dejal pomislivo in suhotno, s hripavo šumečim glasom: »Iskreno me veseli, da Vas vidim, gospod Allan! Vaš nasutek sem natančno proučil. Drzen je, velikoten je, izvedljiv je! Kar je v moji moči, se bo naredilo!« In tedaj je Allanu pomolil roko, kratko, štirioglasto roko, medlo in trudno in kakor svila voljno, ter mu je pokazal obraz.

Allana je bil Hobby na ta pogled pripravil, pa je vendar moral obrniti vse moči, da je pritajil grozo, katero ga je navdala Lloydovo obličje.

Lloydov obraz je spominjal na psa-bikarja. Spodnji zobje so štrleli nekoliko naprej, nosnice so bile okro-

ŠAH.

Partija št. 63.

Mojstrski turnir Mannheim 23. maja 1922.

Otvoritev Saragossa.

Beli: Dr. S. Tarrasch. — Crni: P. S. Leonhardt.

1 c2—c3	f7—f5
2 d2—d4	e7—e6
3 g2—g3	d7—d5
4 Lf1—g2	Lf8—d6
5 Sg1—h3	Sb8—d7
6 Lc1—f4	Ld6×f4
7 Sh3×f4	Dd8—f6
8 Sb1—d2	Sg8—h6
9 Sd2—f3	Sh6—f7
10 Dd1—d2	0—0
11 Dd2—e3	Sd7—b6
12 b2—b3	Lc8—d7
13 0—0	Ta8—e8
14 Sf4—d3	Sf7—d6
15 Sf3—e5	Sd6—e8
16 c3—c4!	Ld7—c4
17 c4—c5	Sb6—d7
18 c5—c6	b7×c6
19 Se5×c6	a7—a6
20 Ta1—c1	g7—g5
21 Sd3—e5	Df6—g7
22 Lg2×e4	d5×e4
23 Se5×d7	Lc8×d7
24 Sc6—e5	Ld7—c8
25 f2—f4	g5×f4
26 De3×f4	Lc8—b7
27 e2—e3	Lb7—d5
28 Tc1—c5	Te8—e7
29 Tf1—c1	Ti8—e8
30 Se5—c6	Te7—i7
31 Sc6—b4	c7—c6

Crni se ude.

Partija št. 64.

Mojstrski turnir Pištany. XIX kolo
29. aprila 1922.

Španska partija.

Beli: G. Marco. — Crni: K. Hromádka.

1 e2—e4	e7—e5
2 Sg1—f3	Sb8—c6
3 Lf1—b5	a7—e6
4 Lb5—a4	f7—f5
5 Dd1—e2	Sg8—f
6 e4×f5	Lf8—e7
7 La4×c6	d7×c6
8 Sf3×e5	Lc8×f5
9 d2—d3	0—0
10 Lc1—e3	Dd8—d5
11 Se5—f3	Ta8—e8
12 Sb1—d2	Kg8—h8
13 h2—h3	Le7—d6
14 a2—a3	Sf6—h5
15 Ke1—d1	c6—c5
16 Sf3—e1	Lf5—g6
17 Th1—g1	b7—b5
18 g2—g3	Ld6—e5
19 Kd1—c1	Le5d4
20 Sd2—f1	c5—c4
21 d3×c4	b5×c4
22 De2—d2	c7—c5
23 Tg1—g2	Dd5—b7
24 c2—c3	Ld4×e3
25 Sf1×e3	Sb5—f6
26 f2—f3	Te8—d8
27 Dd2—e2	Tf8—c8
28 b2—b4	

Beli se ude.

Maroczy v Ljubljani. Madžarski champion Geza Maroczy nam piše dne 6. t. m. iz Ljubljane: Nahajam se že nekaj dni v Ljubljani. Dr. Vidmar je danes dospel in igra tukaj tri do štiri trainingpartije. Dr. Vidmar mi sporoča, da ne more priti v Maribor, zato moram tudi odpovedati svoj mariborski obisk, ker z ozirom na londonski turnir ne igram več slepo ali simultansko. Zahvaljujem se za Vašo ljubeznjivost ter upam, da bom prihodnje leto imel priložnost, posetiti Maribor. Ostanem tukaj do ponedeljka. S srčnimi pozdravi Geza Maroczy.

Tržne cene

dne 1. julija 1922.

1. Meso: Govedina I 15—17, II 00—00, III 00—, sveži jezik 14—15, vampi 6—, pljuča 6—, ledvice 14—15, gobec 00—, možgani 15—00, parklji 4—, vime 10—, loj 10—, — Teletina I 15—17, II 0—, jetra 12—14, pljuča 12—14, ledvice 0—, Svinjetina 20—22, salo 27—00, čreva mast 15—, pljuča 10—, jetra 15—, ledvice 15—, glava 10—, noge 7—00, slanina sveža 23—24, prekajena 30—, papricirana 30—, mast 20—32, prekajeno meso 27—30, prekajene noge 9—, prekajen jezik 25—, prekajena glava 12—, — Drobniča: Kostrunovo meso 00—00, jagnetine 00—, kozje meso 00—, kozlički 00—00.
2. Klobase: krakovske 35—, debrecinske 20—, brunšviške 19—20, pariške 20—, posadne 20—, safalade 20—, hrenovke 23—, kranjske sveže 0—, prekajene 4—5, meseni sir 20—, poljske salame —, pretisnjene klobase —.
3. Konjsko meso: I 9—, II 8—.
4. Kože: konjske, komad 115—125, goveja 00—11, telečje 00—17—50, svinjske 4, usnj. gornje 90—, podplat 75—.
5. Perutnina: Piščanec majhen 16—, večji 20—, kokoš 37—, 8. raca 25—30, gos 25—30, golob 5—, zajec domač majhen 8—00, zajec domač večji 17—.
6. Divjačina: Zajec, domač 00—00, divj. 00—00, srna 00—.
7. Ribe: Karpi 00—00, belice 00—, ščuke 00—00, šabe (komad) 00—, raki (komad) 0—0.
8. Mlečni izdelki: mleko (liter) 2—50, Surovo maslo (kg) 35—, čajnomaslo —, maslo 0—, sir ementalški 120—, polementalški 60—, trapični 30—32, groverski 40—00, tilsitki 40—00, parmezani 180—, sirček (komad) 4—5, —, (komad) 1—1—50.
9. Pijača: Vino staro 10—12, vino novo 10—14, pivo 4—75, 1 stekl. piva 2—50, žganj 25—.
10. Kruh: Bel (kg) 6—, črn 5—, —, 00—, zemlja (0 kg) komad 0—50—0—55, mlečni kruh 00—.
11. Sadje: Jabolka I 0—00, II 00—, hruške I 00—, II 00—, črešnje 4—5, slive suhe 10, kostanj 6—, limone (komad) 0—75—1, oranži 2—25—3—, rožiči (kg) 8—, fige 15—, dateljini —, mandeljini 60, orehi 13, orehi luščeni 40.
12. Specerilsko blago: Kava I 50—, II 40—, kava pražena I 55—, II 45—, riž 6—11—00, sol 4—, poper cel 30—, poper mlet 33—50, paprika 40—00, testenine 11—, sladkor v kristalu 15—50, sladkor v kockah 17—50, kvas 17—50, škrob pšeničen 10—, rižev 25—, kis (liter) navadni 1—50, vinški 2—, olje navadno 25—, bučno 29—34, spirit denat. 13—, milo 12—50.
13. Zito: Pšenica 4—, riž 3—50, ječmen 3—75, oves 4—, koruza 4—, proso 4—, ajda 3—25, fižol navadni 4—, fižol rajni 4—50, grah 4—, leča 13—.
14. Mlevski izdelki: Pšenična moka 0—6—25, 1 6—, 2 —, 3 5—50, kasa 6—50, ječmen 6—, otrobi 2—, koruzna moka 4—00, koruzni zdrob 5—, pšenični zdrob 7—, ječmenova moka 00—, ajdova moka 1—9—, 2 00—, ajdova kasa (liter) 0—, ržena kava 7—50—11—50, cikorkja 16—.
15. Krma: Seno sladko 125—175, seno kislo 0—, olava 200—000, detelja 0—, ovsena slama 125—, pšenična slama 00—, ržena slama 00— (za 100 kg).
16. Kurivo: Drva trda 90—100, mehka 80— (za m³), premog, trboveljski 30—00, velenjski 18—, oglje 1—25, koks 1—50 (za 100 kg), petrolej 6—, benzin 20—, karbid 3—90, sveča 15—.
17. Zelenjava in podzemljice: salata glavna (kg) —50, stručenata —50, zelje —50, —50, karfiola (komad) 5—6, spargeljni šopek 4—5, kumare komad 3—5, grah v stročju kg 2—50, grah luščen (liter) 4—, fižol v stročju 1—, peteršil šopek 0—50, zelena šopek 0—25, čebule 8 cesen 9, pora (komad) 0—25, korenje vrtno 0—25, zelenjava za kuho (šopek) 0—50, koleraba podzemljica (komad) 0—25, krompir zgodnji (kg) 2—3 Din.

Podpirajte Jug. Matico!

gle luknje in solzave, vnete, male oči so nalikovale posebnim urezom v rjavem, izsušenem in negrnem obličju. Glava je bila čisto gola. Ostuden lišaj je bil Lloyd razjedel in izsušil vrat, obraz in glavo ter napel čez kosti, kakor tobakov sok rjavo kožo in skrčene mišice. Učinek Lloydovega obraza je bil strašen; kdor ga je uzi, je pobledel, če ni celo omedlel, in le krepki živci so zmogli ta prikaz, ne da bi bili pretresnjeni. Lloydovo obličje je bilo podobno tragikomni obrazini buldoga in je ob enem prestraševalo kakor oživela mrtvaška glava. Spominjala je Allana na indijanske mumije, ki so jih bili našli, ko so v Boliviji gradili železnico. Te mumije so čepale v četverooglatih zabojih. Glave so se jim bile izsušile, izza zgrbančenih ustnic je režalo zobovje ohranjeno, oči so bile s pomočjo belih in temnih kamenov ponarejene tako prirodno, da so povzročale grozo.

Lloyd, ki je dobro vedel, kako učinkuje njegovo obličje, je bil s tem, kako se je dojmilo Allana, zadovoljen in se je s svojimi drobnimi vlažnimi očmi razvedal po Allanovih potezah.

»Resnično,« je zatem ponovil, »Vaš nasutek je najdrznejši od vseh, ki sem kdaj čul o njih — in je izvedljiv!«

Allan se je priklonil in je izjavil, da ga veseli, ker je vzbudil zanimanje gospoda Lloydja za svoj nasutek. Ta nasutek je bil odločen za njegovo življenje, pa je začudil se je sam — vendarle bil docela miren. Se ob vstopu razburjen, je mogel sedaj na Lloydova kratka, točna vprašanja odgovarjati jasno in stvarno. Čutil se je nasproti moči, čigar vnanost, kariera in bogastvo bi bilo zmedlo tisoč drugih, na mah oproščenega vsake tesnobe, ne da bi zagotovo vedel povedati, zakaj.

»Ali so Vaše priprave v toliko dozorele, da bi mogli z nasnutkom pred javnost stopiti jutri?« je končno povprašal Lloyd.

»Potrebujem še tri mesece.«

»Torej ne izgubljate niti hipa!« je Lloyd zaključil z odločnim glasom. »Sicer razpolagajte z menoj po svojih željah.« Nato je Allana narahlo potegnil za rokav in namignil na svojo hčer.

»Ta je Ethel Lloyd,« je dejal.

Allan je oči obrnil k Etheli, ki ga je bila ves čas razgovora ogledovala, in je pozdravil.

»How do you do, Mr. Allan?« je živahno izpregovorila Ethel in mu z vso preproščino in odkritosrčnostjo svojega plemena podala roko, iskreno mu gledajoč v obraz. »To je torej on!« je postavila po kratkem premoru z ranim, nekoliko premetenim nasmeškom, ki naj bi prikril njeno zanimanje za njegovo osebo.

Allan se je poklonil in se je zmedel, zakaj z mladimi damami ni vedel kaj početi.

Zapazil je, da je bila Ethel nenavadno močno napudrana. Spominjala ga je na pastelno sliko, tako nežne

in mehke so bile njene barve, plavina njenih las, sinjina njenih oči in čista rdečina njenih mladih ust. Pozdravila ga je bila kakor dorasla dama in vendar je iz njenega glasu zvenelo nekaj otroškega, kakor da ji ni devetnajst (to mu je bil povedal Hobby), ampak dvajset let.

Allan je pomislil vlnudnostno rečenico; usmev lahne zadrege je ostal na njegovih ustih.

Ethel ga je še vedno pozorno motrila, napol kakor vplivna dama, ki izkazuje blagosklonost, kadar se za koga zanima, napol pa kakor radoveden otrok.

Ethel Lloyd je bila tipično ameriška lepota. Bila je vitka, prožna in ob vsem tem vendar ženskostna. Njeni obilni lasje so se lesketali s tistim nenavadno volinim zlatorumenim sijem, o katerem dame, ki ga nimajo, vsekdar trde, da je naravnan. Imela je zavzetno dolge trepalnice in na njih so bili sledovi pudra. Njene oči so bile temnomodre in bistre, pa so se zaradi dolgih vejev zdele narahlo zastrte. Njen profil, njeno čelo, uho, tilnik: vse je bilo žlahtno, plemenito in zares lepo. Ali na desnem licu so se že pojavljali sledovi tiste grozne bolezn, ki je bila spasila očeta. Od podbradka do višine ustnega kota so se na liku vlakna v listu raztezale svetlorjave, s pudrom skoro prekrite črte, podobne bledeemu vrojenemu znamenju.

»V navadi mi je, da se s svojo hčerjo razgovarjam o stvarih, ki me živo zanimajo,« je spet povzel Lloyd, »in zato mi ne smete zameriti, da sem z njo govoril o Vašem nasnutku. Ethel zna molčati.«

»Seveda sem zamočljiva!« je Ethel živo zagotovila in smehljaje potrdila s svojo lepo glavo. »Ure in ure sva proučevala Vaše načrte in tako dolgo sem se razgovarjala o njih s papanom, da je bil končno sam ves navdušen. In zdaj gori zanje, kaj ne da, papa? (Lloydova maska je ostala negibna.) Papa Vas ima v čislh, gospod Allan! Treba je, da nas posetite; kaj ne da pridete?«

Ethelin narahlo zastrti pogled je obvisel na Allanovih očeh in prostodušno smehljanje mladotletja ji je igralo nad lepo zapognjenimi ustni.

»Zares, preljubeznivi ste, gospodična Lloyd!« je odvrnil Allan in se narahlo zasmehljil sprico njene razvnetosti in bodre govornice.

Etheli je njegovo smehljanje ugajalo. Povsem brez prenevedanja ni genila očesa od njegovih belih krepkih zob, potem pa je razprla ustnice, da bi nekaj pristavila, toda prav tedaj je hrusčema zasvirala orkester. Z lahko roko se je doteknila očetovega kolena, naj bi ji ne zameril, da še čevlja. — Lloyd je bil velik prijatelj glasbe — in je Allanu važno šepnila: »Vaša zaveznica sem, gospod Allan! Bodite zagotovljeni: ne dopustim, da bi se papa premislil. Včasih se, to veste. Primoram ga, da spravi vse v tek! Na svidenje!«

Z vijudnim, a nekam malobrižnim priklonom z glavo, ki je Ethelo nekako razočaral, ji je Allan odzdravil, ko mu je v poslovlilo stisnila roko — in s tem je bil

končan razgovor, ki je odločal o obrodki njegovega življenja, ter o začetkih nove dobe za odnošaje med Starim in Novim svetom.

Iskreč in krepak v notrini pod navalom misli in čustev, ki jih je v njem izprožila ta zmaga, je s Hobbyjem ostavil Lloydovo ložo.

Pred durmi sta naletela na komaj dvajsetletnega človeka, ki je bil jedva še utegnil odstopiti in se vrnati, da ga nista podrla. Očividno je bil poskusil ob Lloydovi loži prisluhati. Mladi mož se je nasmehnil ter s tem priznal svojo krivdo in zaprosil oprostita. Bil je »Heraldov« izvestitelj in je imel nalog, obdelati družabni del večera. Brez zadrege je Hobbyju zastavil pot. »Gospod Hobby,« je vprašal, »kdo je ta gentleman?«

Hobby je obstal in je dobre volje pomežiknil. »Kaj ga ne poznate?« se je zavzel. »Ta je Mac Allan, od Allanovih jeklen za orodje, Buffalo, izumitelj demantnega jekla allanita, prvak borilcev na pest v Green Riveru in prva glava sveta.«

(Novinar se je glasno zasmel: »Pozabili ste na Hobbyja, gospod Hobby!« in z glavo namignivši na Lloydovo ložo je šepetaje in spoštljivo zvedav pristavil »Ali je kaj novega, gospod Hobby?«

»Seveda,« je odgovoril Hobby smehoma odhajajoč. »Strmeli boste! Postavile se bodo vislice tisoč črevljev visoke in dne 4. julija bodo nanje poobešeni vsi new-yorški časnikarji.«

Ta Hobbyjeva šala se je naslednjega dne res brala v listu, priobčen pa je bil tudi (izmišljen) portret Mr. Maca Allana, izumitelja demantnega jekla allanita, ki ga je C. H. L. (Charles Horace Lloyd) sprejel v svoji loži, da se ž njim porazgovori o millionski osnovi.

(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Tvrdba Pinter & Lenard, Maribor, iščr

kontorista.

Prednost imajo saldakontisti.

1098 3-2

Fotografski povečevalni aparat

za dnevno svetlobo tef za vse velikosti od 6x9 do 50x60, ki se da zložiti in ki brezhibno deluje, je z vsemi velikimi skledicami na prodaj. Vprašati: Maribor, Krekova ul. 14, III. ndstr., vrata 9. 1085 2-2

Modele čevljev

11-4

v celih serijah iz lepenke, po modernih kopitnih oblikah ali ameriških oblikah izrezane, dobavlja za tovarne obuvala in čevljarje. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet vsako sezono.

Zgornje dele

izdelujem iz od naročnika mi doposlanega materiala prvovrstno, hitro in poceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov za

tovarne obuvala

Nakup, reparatura in prodaja

čevljarskih strojev.

Zahtevajte prospekte od Ralph F. Richter, Subotica VI

Poučevanje

v vseh strokah, moderne, mehanične izdelave obuvala.

Zahtevajte prospekt.

Zahtevajte prospekt

Podpirajte slovenske tvrdke!

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE
D. Z. O. Z. SLOVENSKA BISTRICA

Proizvodi: gumbi iz ročevine in umetnega roga, (znamka »Gala«), ustniki za smodke, svaščice, pipe in fibuke, gumbi iz biserovine (Perimeter) za perile. Držaji za palice in dežnike iz naravnega roga. Telefon šte. 5. Bančni konto: Obrtna banka, Ljubljana. Poštni ček, račun šte. 2125. 529

Zahtevajte sedaj zopet pri nakupu — izrecno

MAGGI dobroznane proizvode:

1120

dobe se v vseh specializiranih trgovinah.

Receptiranje na debelo za državo SHS:

FRAN K. LEŠNIK, Maribor, Cankarjeva ulica šte. 26.

AMERIKANSKI Singer

šivalni stroji, dobijo se edino v naši lastni novi trgovini Maribor, Šolska ul. 2.

kakor tudi:

Singer igle Singer olje Singer sukanec Singer nadomestni deli itd. Singer šivalni stroji za rodbinsko rabo in obrtniške svrhe.

Prodaja na mesečno odplačilo (24 mesecev)

Lastna mehanična delavnica za popravila vseh sistemov šivalnih strojev.

Singer šivalni stroji Bourne & Co., New-York
Maribor, Šolska ulica šte. 2

Mala oznanila.

Trgovski pomočnik, dober prodajalec, se sprejme v manufakturni trgovini M. E. Šepce, Maribor, Hrana in stvarjanje v hiši. 1105

Učenec se sprejme pri tvrdki Baloh & Rosina, Maribor, Grajski trg 8. 1099 2-2

Učenec se sprejme v manufakturni trgovini Fr. Majer, Maribor, Glavni trg. 1088 3-3

Hermine Kotbauer, babica, se cenj. občinstvu najlonleje priporoča. 1096 3-1

Dobro mleko in drugi mlečni izdelki se dobijo v mlekarni Ivana Golob, Slovenska ulica št. 16. 1114 10-1

Kupim dobro ohranjeno žensko kolo. Ferdo Lešnik, Fram. 1103 2-1

Dobro ohranjeno damsko kolo se prodaja. Židovska ulica 5. 1095 2-1

Moško kolo z dobro ohranjeno pnevmatiko, se po ceni prodaja. Vpraša se Maistrova ulica 2, pritišče levo, od 12.—14 ure. 1086 2-2

Lep kratak glasovir se prodaja. Vprašati: Krekova ulica št. 8 III. ndstr., vrata 11. 1118

Enonadstropna hiša s tremi stanovanji se prodaja. Naslov: pove uprava. 1104

Stanovanje 3 sobe kuhinja etc. v vili blizu kolodvora se zamenja za 4 sobno v bližini parka. Ponudbe na upravo. *

Na prodaj več posestev. Vprašati: Studenci, Obrežna cesta št. 9. 1111

Odda se prostorni lokal s kladencem za trgovino, pisarno ali delavnico sredi mesta. Poljanjska Dravna ulica 10. I. ndstr., vrata 11. 1115 5-1

Proda se radi pomanjkanja prodajalca omara iz trdega lesa 230 D., omara iz mehkega lesa 150 D., otomana 150 D., stolice 40 D., postelja iz trdega lesa z vlotkom 160 D., stenska ura, mize, kovčeg, vročni kozarec a 3 D. in 20 kg žime. Vpraša se Rotovski trg št. 8. I. ndstr., levo. 1122

Na prodaj vila z lepim vrtom in prostim stanovanjem tako za K 500.000, ter mala hiša z vrtom za K 20.000. Vprašati: Lippert, Tattenbachova ulica 13. 1101 2-2

Gospodična isče meblirano sobo. Več pri tvrdki Baloh & Rosina, Maribor, Grajski trg št. 3. 1100 2-2

Svinjski ovirki se ceno prodajo. Gospodsk. ulica šte. 28. 1125

Brivnica »Union«, Glavni trg št. 1, se cenj. občinstvu toplo priporoča. 1112

Jetika! Strokovni zdravnik za pljučne bolezni, dr. Pečnik ordinira s izjemo torka in petka v St. Jurju ob j. z. Kupujte tudi njegove tri knjige. Navodila, kako do zdravja priti, o zdraviti. 483

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča. 3

Ne pozabi naročnino!

Dr. Fran Marinič

ordinira v 1073 3-2

Trubarjevi ulici šte. 11

(nasproti moškemu učiteljsku)

od 10.—11. in 2.—4. (14.—16.)

Zahtevalte povsod - - CHARTREUSE

trdke M. Druškovič in drug družba z o. o. z.

Maribor, Koroška cesta št. 39. - - - 918

V nedeljo, dne 9. julija se vrši v gostilni „BALKAN“ VELIKA VRTNA VESELICA

Igra priljubljena godba. 1108

Za prav obilen obisk, se priporoča gostilničarka „BALKANA“

Vstop prost Vstop prost

Pozor! V nedeljo, 9. julija v gostilni „Marek“ preje Sosterič Mlinska ulica 15.

Jutranji in večerni vrtni koncert.

Za dobro kuhinjo in izborni vino je preskrbljeno. Za obilen obisk se priporoča T. Marek, gostilničarka, Mlinska u. 15.

Stalno ob sobotah, nedeljah, sredah in praznikih ter ob nedeljah predp.

Vrtni koncert

v restavraciji „Pri rdečem ježu“
v Vetrinjski ulici št. 24 (Orovec) 1069

Gostilna „ANDERLE“ Radvanje
V nedeljo, dne 9. julija 1922 1116

LOVSKI PLES

z različnimi zabavnimi točkami.
Začetek ob 15. uri. Vstopnina 3 dinarje.
K obilnemu obisku vabi „ODBOR“.

Medić, Rakovec & Zankl -

d. z o. z. Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. Brzjavni: Meraki, Ljubljana.
Skladišče: Novi Sad. — — — — — Telefon 64.

Gospodsk. ul. Podružnica MARIBOR. Solska ulica.
Emajlni laki. Pravi firnež. Barve za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost; barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarški in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“

Lak za pode. Emajlni lak. Linoleum
9-1 lak za pode. Bronuline. 1038

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

Prevzete gostilne!

Vijudno naznanjam cenj. občinstvu mesta Maribora in okolice, da sem staro gostilno popreje Sostarič v Mlinski ulici št. 15. popolnoma prenovila in prevzela v lastno režijo. — Potrudila se bom, podprta s svojo dolgoletno prakso v tu in inozemstvu vsem zahtevam svojih cenj. gostov zadovoljiti. — Naznanjam tudi, da je na razpolago na novo popravljeno kegljišče. — Točila se bodo le prvovrstna štajerska naravna vina, Götzovo marčno pivo. Preskrbljeno bode vedno za najboljša topla in mrzla jedila.

Za prav obilen obisk se priporoča Terezija Marek, 1106
gostilničarka, Mlinska ul. 15.

Najboljša hrana za otroke je otroški zdrob (Himmeltaugries)

ter se dobi pri
A. Radl, Maribor

1109 Aleksandrova cesta št. 40

Več tesarjev

sprejme takoj na stalno delo tudi po zimi stavbeno podjetje Franjo Spes, Maribor, Tržaška cesta. 1119

Jos. Martinc

Maribor 628
Gospodarska veletrgovina

Leseno pohištvo

Železno pohištvo

Tapetn. pohištvo

Pisarn. pohištvo

Posteljna oprava

Preproge

Zavesa 617

Blago za pohištvo

Posteljno perje

izvanredna nizka cena

v zalogi pohištva

Karel Preis

Maribor

Gospodsk. ulica št. 60

Finanzova hiša,

607 Svobodna agencija

Ceniki brezplačno

Tapetarska dela:

izdelavo in predelavo posteljnakov, žičnic, vzmetnic, divanov, otmahov, klubskih garnitur, žaluzij, rolojev, samovojev, zaves za lokale in okna, posteljnih pregrinjč iz puha in bombaževine v vseh izvedbah izvršuje po najnižjih cenah in najsolidnejše že od 1. 1888 obstoječe:

Dekoratersko in tapetarsko podjetje:

Ernst Bubak v Mariboru,

Vetrinjska ulica št. 11.

Gospodična

vešča slovenske korespondence in knjigovodstva, se sprejme.

Ponudbe z dokazili o spo-

so: sobnosti nasloviti :-

na upravo lista pod „SPOSOBNA“. 1090

Bencin

Tovot mast

Avto olje

Amerik. petrolej

Karbolinej

Karbid

se dobi najceneje pri trdki

Sergej & Vabič

— trgovina z železnino in špecerijo —

Maribor, Aleksandrova cesta 23.

KONC. ZASTAVLJALNICA V MARIBORU.

Dne 19. julija 1922, predpoldne ob 9. uri
prične

zastavnostna licitacija

vrednostnic zastavnih listin št. 35.460—36.100 in 1—1120
dragocenostnih zastavnih listin št. 1140 do 3550
ki niso do najkasneje 15. julija 1922 prepisane ali dvignjene.

Dne 17. in 18. julija je zavod za vsak strankin promet **zaprt**.

Zaloga čevljev

lastnega izdelka

Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor

komisijska zaloga pri Betki Lešnik. Gospodsk. ulica 14.